

lis oculum, cum antiquam consuetudinem sequantur. Sicut quique rite sequitur propriam circa horam celebrandi consuetudinem, que probata sit, in contra consuetudinem, ac Ecclesie legem celebrationis tempus immutando ac pervertendo, Sacerdotes peccant. Neque circa hoc dispensare potest, nisi summus Pontifex, qui iussu de causis facultatem concessit Missionariis Sinenfibus celebrandi tribus ante auroram horis contra Latine Ecclesie disciplinam, 23. Novembris 1665. Scilicet, ut Fideles, quos Magistratus Gemilis Religionem exerceere prohibebant, possent confiteri, Eucharistiam sumere, ac delinere, antequam dies elucere ad proprias domos tuto redire.

Quaerit 5. An licet Sacerdoti Catholico elemosynam a Schismaticis, vel Haereticis accipere pro Missa iuxta eorum intentionem celebranda?

Resp. Non licere. Primum, quia nefas est cum iis in divinis communicare, ut alibi a nobis est demonstratum, & ut decernitur a Conc. Later. V. sess. 21. *Si Statimus in super.* Sacerdos vero cum iis communicat, pro quibus Missae sacrificium applicat, quos sacrificii participes esse vult, atque ii qui elemosynam dant, sacrificium sibi communicari cupiunt, eo modo, quo heret, si sacrum faciendum committerent Sacerdotibus propriae sectae, cum quibus communicare contendunt. Deinde Sacerdos dum iuxta aherens elemosynam voluntatem sacrificium celebrat, ut publicis Ecclesie Ministres se gerit, ac Ecclesie nomine pro iis orat, qui elemosynam sibi clergici, eiusque illis suffragia impertitur: Ecclesie vero hanc suffragiorum communionem Schismaticis Haereticis, & excommunicatis omnino prohibet, cap. *A nobis* de sent. excom.

Quaerit 6. An Presbyteri Orientales conjugum celebraturi sint, abstinere debeant uxoribus, & quamdiu?

Nota. Esse omnino abstinendum non solum nocte antecedente sacri celebrationem, sed insuper aliquot dies iuxta cujusque Ecclesie Canones & disciplinam, ejus transgressio nunquam gravi culpa caret. Circa

dierum numerum quique propriae Ecclesie ritum servare tenetur. Quod spectat ad Armenos, en dubium Sac. Cong. propositum a Carmelitis Discalceatis Missionariis in Persia, ejusque responsio. *An Presbyteris Armenis conjugatis moderandum sit tempus abstinere ab uxoribus, quadraginta scilicet dierum ante, & totidem post Missae celebrationem ab eorum Ritu graficum & determinatum? Resp.* Nihil esse innovandum, & Episcopus curet profusi Pastoralis Officii munere, ne Presbyteri conjugati catholici Armeni ritum suum observent, S. C. Off. die 14. Maji 1705. Pro Graeco-Italis Clemens VIII. ac deinceps Bened. XIV. Ecclesie Graeco Canonem inculcando, habent: Presbyter Graeco conjugatus antequam ad sacrum sacrificium, seu sanctam Missam celebrandam accedat, vel per hebdomadam, vel per triduum ab uxore coire abstinere. Si spectentur canones Ecclesie Orientalis nihil in iis divergens inculcatur, quam continentia iis, qui Eucharistiam suscipere, vel sacra tractare debeant, ac etiam quadagesimalis jejunii tempore; sed quoties ab uxore abstinere debeat Presbyter, qui sit celebraturus, in iis expressum non legitur. Balsamon vero refert a sanctissimo Patriarcha Luca de hoc interrogato Synodaliter fuisse pronunciatum, tribus ante diebus a corporali congressu abstinere debere conjugem, qui sunt divinarum Sacramentorum futurum participes. Quin & sponsi, qui ipso nuptiarum die, post sanctam communionem congregantur, poena subicit. Vult exsol. can. 1. Conc. Carthagensis Ordinem, quem habent can. in collectione Eccl. Orient. Ex hoc periculum fit, iuxta Orientalis Ecclesie disciplinam, Presbyterum ad minus tribus diebus ante celebrationem a conjugali congressu abstinere debere, ut licite celebret, quam abstinendam illius Ecclesie canones etiam in Laicis olim exigebant. Hinc Balsamon ipse notat in expositione altaris canonis, compari non posse uxoris usum cum quotidiana Sacri celebratione secundum Orientalis Ecclesie Canones. ☩

Sacrificium Deo Spiritus Contribulatus Ps. 50.

TRACTATUS
DE POENITENTIAE
SACRAMENTO.

CAPUT PRIMUM.

De Materia Sacramenti Poenitentiae.

Poenitentia sumitur vel pro virtute, vel pro Sacramento. Sumpta pro virtute, est virtus inclinans peccatorem ad dolorem ac detestationem de peccato commisso, quatenus est offensae Dei, & ad efficacem propositum vitandi peccatum, & satisfaciendi iustitiae divinae. Est aliqua iustitiae commutativa species: nam qui per suum peccatum injuriam Deo intulit, debet eam per satisfactionem compensare, si non ad aequalitatem, cujus est incapax; saltem quantum potest, & Deus exigit. Actus virtutis Poenitentiae sunt contritio, & satisfactio, de quibus infra.

Poenitentia sumpta pro Sacramento, ut hic sumitur, est Sacramentum a Christo institutum ad peccata post Baptismum commissa remittenda per actus poenitentiae, & absolutionem Sacerdotis. Eius necessarium necessitate medi in re, vel in voto, constat ex Joan. 20. *Quorum remisistis peccata &c.* & ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 2. 2. ibi: *Est autem hoc Sacramentum poenitentiae lapsi post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regenerati ipse Baptismus.*

Duplex est, remota, & proxima. Materia remota, & circa quam destruendam versatur, sunt omnia peccata post Baptismum admissa. Materia proxima, & ex qua componitur, sunt actus poenitentiae, nempe contritio perfecta vel imperfecta, confessio, & satisfactio; quae partes materiales dicuntur, ex Concil. Trident. sess. 14. can. 1. *Si quis negaverit ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitentia, quasi materiam Sacramenti Poenitentiae, videlicet contritionem, confessionem, & satisfactionem, quae tres Poenitentiae partes dicuntur, anathema sit.* Differt tamen satisfactio actualis ab alia, quod sit tantum pars integralis. Nam datur absolutio, & hoc Sacramentum conficitur, & confert gratiam justificamentem ante satisfactionem implentem: at nulla res potest esse sine tota sua essentia. Contritio vero, & confessio sunt partes essentielles. Satisfactio tamen propositum necessario requiritur in contritione.

ARTICULUS PRIMUS.

De Contritione. (1)

Quaest. I. Uid est Contritio, & quatuorplex? Resp. 1. Contritio generice sumpta est animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero.

(1) Quoniam Auctor sententiam suam circa gravissimam controversiam de dolore perfecto, & imperfecto, variis explicitis assertionibus sparsim satis in praesenti articulo, qui septem Quaestionibus completitur, tacta, ut universae ipsius doctrina commode apprehenderetur antea velis institui, juxta hoc cum summam exhibere contextam sequentium ex membris.

1. Quilibet adus caritatis perfectae, quem contritio perfecta includit, absolute sufficit extra Sacramentum ad justificationem (quod 2). Caritatem perfectam intellige in genere amorum: quibus diligi potest Deus, hoc est, qui involvit amorem purum propter Deum, atque creatis omnibus Deum anteposit. Caritas enim, qua Deum super omnia diligitur, quae in se bonus, perfectissimus est amor juxta Rom. Caritativum (par. 2. tit. de Paenit. n. 28.) & ideo contritionem constituit, quae vehementissimum animi dolorem conjunctum habet. Id olim perspicue docere S. T. B. & Richardus de Mediavilla. Primus enim in Scripto ad Hanibaldum Cardinalem tit. 55. XII. Apost. (in 4. sent. dist. 17. qu. 2. art. 2.) sic ait: Dicendum, quod in contritione duplex est dolor: Unus in voluntate, non est aliud, quam displicentia peccati, & in hoc consistit essentia contritionis: alius in sensualitate, qui causatur ex primo dolore. Primus dolor secundum intentionem debet esse maximus in genere, scilicet comparatione aliorum dolorum; quia quanto aliquid debet magis placere, tanto ejus oppositum debet magis displicere. Non tamen oportet, quod sit maximus in specie hujus doloris: sicut quilibet amor caritatis est maximus in genere, sed non in sua specie. Secundum durationem vero oportet, quod sit maximus, quia per totum tempus praesentis vitae durare debet in habitu, sed non in actu. Secundus dolor non oportet, quod sit maximus intensivae, quia non requiritur ad contritionem de necessitate, sed de perfectione; nec extensivae, ut si nimis duret, homo in desperationem labatur. Secundus vero haec habet adum penitenti caritate formatum, & quantumcumque modica caritas sufficit ad remissionem quantumcumque & quoruncumque peccatorum mortuorum; quantumcumque parva contritio sufficit pro quantumcumque magno peccato. Quid clarior?

2. Prout ad justificationem in Sacramento Penitentiae impetrandum non requiritur contritio caritate perfecta (Resp. 4. qu. 6.) seu contritio, quae sit informata actu caritatis mox explicata. Significat apud DD. in consilio nunc est, minus requiritur intra, quam extra Sacramentum.

3. Hinc autem fit, ut contritio perfecta, & im-

perfecta differant specie, cum habeant diversa motiva (Resp. 2. qu. 1.) adeoque utriusque discrimen non sit repetendum a vario dumtaxat perfectionis gradu tantum quidemque caritatis, remissio acincentis, ut S. Thom. de Villan. (serm. in Dom. de Pass.) expressit necesse est. Solum dolor ille contritio est, qui est propter Deum. Unde attritio, & contritio non tantum differunt, quia contritio est dolor intensivae, & attritio est dolor remissivae; sed magis quia contritio est dolor perfectus propter Deum, & attritio dolor imperfectus, & mixtus cum aliis respectibus.

4. Ad justificationem in Sacramento Penitentiae obtinendam requiritur, ut contritio imperfecta includat aliquem Dei amorem, non tamen qui extra Sacramentum justificet; seu qui non sit caritas perfecta (Resp. 2. qu. 6.) Ex qua sequitur, purum puniuntque gehennae metum minime sufficere.

5. Eiusmodi amor, qui Sacramentalem attritionem informare debet, est amor spei, seu concupiscentiae, quae peccator aditum non solum accipit a creatura, sed etiam convertitur ad Deum, ipsum super omnia amando, ut suum summum bonum, & suam beatitudinem (Resp. 2. qu. 6.) Dicitur amor spei, non quia solus spei actus sit, sed quia causatur ex spe juxta Doct. Angelicum (1. 2. q. 40. art. 7.) Appellatur etiam concupiscentiae, non quodcumque, sed in finem recte ordinate juxta D. S. Th. arabicum (in 3. sent. dist. 17. art. 2. qu. 2.) quae mirum tenet non in solam formalem beatitudinem, sed principaliter in obiectivam: hoc est, in ipsum Deum beatum. Unde amor iste vocari potest mercenarius simpliciter, non mercenarius serviliter. S. Franciscus Salesius (lib. 3. de Carit. par. 1. c. 17.) eum perbelle describit. Hic amor, qui dicitur spei, amor est concupiscentiae, per quem non Deum ad nos trahimus, sed ipsi unimur tanquam nostrae finalis felicitati. Per hujusmodi amorem nos cum Deo amamus, sed ipsi non praerolum, nec ipsi aequam. Amor nostri miscetur cum illo Dei, sed amor Dei vincit. Amor nostri partes obtinet suas, sed tanquam motivum dumtaxat, non tanquam finem. Amor nostri aliquem obtinet locum, sed Deus principalem obtinet selem. Alia plura ibidem profert S. Praesul perquam apta convolvendo crasso illorum erroris, qui concupiscentiae amorem ante repudiant, quam ratione intellexerint: ut pote non distinguant, quomodo admodum ceterosque par est, atque ex praesentibus D. Bonavent. facile addit, amorem concupiscentiae mercenarium simpliciter, & mercenarium serviliter, juxta trinitatem apud Ethnicos omnes distinctionem beatitudinis obiectivae, & formalis.

6. Ceterum quod praxim, Penitentes semper adducendi sunt ad eliciendam contritionem perfectam

Concil. Trid. sess. 14. c. 4. Ut autem valeat ad remissionem mortalium, five intra, five extra Sacramentum, necessarium debet esse interna, supernaturalis, universalis, efficax, & appetitativa summa. Resp. 2. Dividitur in perfectam, & imperfectam. Contritio perfecta est ea, quae concipitur ex actu, seu motivo caritatis perfecta; unde est dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero propter Deum super omnia dilectum pro-

perfecta differant specie, cum habeant diversa motiva (Resp. 2. qu. 1.) adeoque utriusque discrimen non sit repetendum a vario dumtaxat perfectionis gradu tantum quidemque caritatis, remissio acincentis, ut S. Thom. de Villan. (serm. in Dom. de Pass.) expressit necesse est. Solum dolor ille contritio est, qui est propter Deum. Unde attritio, & contritio non tantum differunt, quia contritio est dolor intensivae, & attritio est dolor remissivae; sed magis quia contritio est dolor perfectus propter Deum, & attritio dolor imperfectus, & mixtus cum aliis respectibus.

4. Ad justificationem in Sacramento Penitentiae obtinendam requiritur, ut contritio imperfecta includat aliquem Dei amorem, non tamen qui extra Sacramentum justificet; seu qui non sit caritas perfecta (Resp. 2. qu. 6.) Ex qua sequitur, purum puniuntque gehennae metum minime sufficere.

5. Eiusmodi amor, qui Sacramentalem attritionem informare debet, est amor spei, seu concupiscentiae, quae peccator aditum non solum accipit a creatura, sed etiam convertitur ad Deum, ipsum super omnia amando, ut suum summum bonum, & suam beatitudinem (Resp. 2. qu. 6.) Dicitur amor spei, non quia solus spei actus sit, sed quia causatur ex spe juxta Doct. Angelicum (1. 2. q. 40. art. 7.) Appellatur etiam concupiscentiae, non quodcumque, sed in finem recte ordinate juxta D. S. Th. arabicum (in 3. sent. dist. 17. art. 2. qu. 2.) quae mirum tenet non in solam formalem beatitudinem, sed principaliter in obiectivam: hoc est, in ipsum Deum beatum. Unde amor iste vocari potest mercenarius simpliciter, non mercenarius serviliter. S. Franciscus Salesius (lib. 3. de Carit. par. 1. c. 17.) eum perbelle describit. Hic amor, qui dicitur spei, amor est concupiscentiae, per quem non Deum ad nos trahimus, sed ipsi unimur tanquam nostrae finalis felicitati. Per hujusmodi amorem nos cum Deo amamus, sed ipsi non praerolum, nec ipsi aequam. Amor nostri miscetur cum illo Dei, sed amor Dei vincit. Amor nostri partes obtinet suas, sed tanquam motivum dumtaxat, non tanquam finem. Amor nostri aliquem obtinet locum, sed Deus principalem obtinet selem. Alia plura ibidem profert S. Praesul perquam apta convolvendo crasso illorum erroris, qui concupiscentiae amorem ante repudiant, quam ratione intellexerint: ut pote non distinguant, quomodo admodum ceterosque par est, atque ex praesentibus D. Bonavent. facile addit, amorem concupiscentiae mercenarium simpliciter, & mercenarium serviliter, juxta trinitatem apud Ethnicos omnes distinctionem beatitudinis obiectivae, & formalis.

6. Ceterum quod praxim, Penitentes semper adducendi sunt ad eliciendam contritionem perfectam

Concil. Trid. sess. 14. c. 4. Ut autem valeat ad remissionem mortalium, five intra, five extra Sacramentum, necessarium debet esse interna, supernaturalis, universalis, efficax, & appetitativa summa. Resp. 2. Dividitur in perfectam, & imperfectam. Contritio perfecta est ea, quae concipitur ex actu, seu motivo caritatis perfecta; unde est dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero propter Deum super omnia dilectum pro-

propter se, hoc est, propter infinitam amabilitatem suam. Imperfecta, quae attritio dicitur, est ea, quae ex alio motivo supernaturali, quam caritatis concipitur, ut ex peccati consuetudine, vel ex gehennae & pontium metu. Concilium Tridentinum supra. Quare differunt specie, cum habeant diversa motiva: differunt etiam ex parte effectus, nam perfecta Deo reconciliat extra Sacramentum cum eius voto; non imperfecta: quoad eadem conveniunt.

Quaest. II. An contritio perfecta semper justificet extra Sacramentum, pro modo scilicet dispositionis ultimae, licet non sit voto Sacramenti? Resp. Affirm. (1) Prob. 2. ex Exec. 18. Si impius egerit penitentiam etc. vixit. 2. Conc. Trid. sess. 14. c. 4. docet, esse contritionem hanc aliquando caritatem perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare prius, quam hoc Sacramentum actu suscipiat; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. 3. Quia S. Pius V. & Gregorius XIII. damnavit hanc Baji propositionem: Pro contritione etiam cum caritate perfecta, & cum voto recipiendi Sacramentum, non remittitur crimen extra casum necessitatis, aut martyrii, sine actuali susceptione Sacramenti.

Inno quilibet actus caritatis perfectae, quem contritio perfecta includit, & qui dicitur contritio virtualis, absolute sufficit extra Sacramentum ad justificationem sine dolore & proposito formali, ut constat. 1. Ex Script. Prov. 8. Ego diligentes me diligo. Joan. 14. Qui diligit me, diligitur a Patre meo: & ego diligam cum etc. 2. Ex Patribus id passim asserentibus. 3. Quia damnatae sunt hae Baji propositiones. 3. Caritas illa, quae est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum. 7. Homo existens in peccato mortali, potest habere veram caritatem. 4. Quia perfecta Deo dilectio est perfecta conversio ad Deum. Tamen actus caritatis perfectae non reconciliat hominem Deo sine voto contritionis & Sacramenti, quod in illo virtualiter & implicite includitur; nec sine obligatione eliciendi postea contritionem formalem de iisdem mortalibus iam remissis, & eadem confitendi.

Quaest. III. An contritio est necessaria? Resp. 1. Contritio formalis, vel virtualis sufficiens ad remissionem peccati mortalis est necessaria necessitate media ad salutem. Prob. 1. Ex Luc. 13. Nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Ex Act. 3. Poenitentiam & conversionemini: ut deleantur peccata vestra. 2. Ex Conc. Trid. sess. 14. c. 1. & c. 4. Ratio est, quia sine illa, etiam incul-

DE PENITENTIA. Si pate omnia, obtineri nequit remissio peccati mortalis; nec proinde salus. Contritio autem sufficiens ad remissionem mortalium est contritio perfecta, vel attritio ex amore Dei inchoata, seu imperfecto cum Sacramento, ut infra dicam. Dixi, vel virtualis. Quia actus caritatis perfectae sufficit ad justificationem, etiam sine dolore formalis; & esse potest in eo qui non cogitat de peccatis; & alique poenitentia virtualis, quia efficaciter ad contritionem movet eum, qui de peccatis cogitat, & habet vim reconciliandi cum Deo extra Sacramentum.

Resp. 2. Contritio formalis est etiam necessaria necessitate praecipui. Nam 1. existit praecipuum speciale divinum eliciendi contritionem formalem; ut constat ex Matth. 4. & Act. 3. Poenitentiam agite. 2. Omnia media ad salutem necessaria, directae & ratione sui a Deo praecipuntur: sed contritio formalis est medium a Deo constitutum; ut necessarium ad reconciliationem cum eo, ut docet Conc. Trid. sess. 14. c. 4. Fuit quorvis tempore ad impetrandum veniam peccatorum baji contritionis motus necessarius. 3. Ratione sui praecipua est lege ejusdem iustitiae ad Deum, ex qua tenemur, quantum in nobis est, res facere iustitiam Deo illatum, modo ex natura rei conveniunt, & a Deo instituto; qualis est dolor & propositum efficax. Hinc peccator, qui elicit actum caritatis perfectae, tenetur adhuc contritionem formalem elicere; & omisso contritionis praecipuo est speciale peccatum contra virtutem Penitentiae.

Observa. Contritio, quae necessaria est necessitate tum media, tum praecipui, debet reconciliare peccatorem cum Deo: ac proinde est Contritio perfecta extra Sacramentum, & saltem attritio conjuncta cum amore Dei imperfecto seu amore spei, in Sacramento. Nam contritio non existit, nisi ad placandum Deum, ad divinam injuriam, quantum fieri potest, compensandam, & ad reconciliandum hominem cum Deo.

Quaest. IV. Quando nam praecipuum contritionis obliget? Resp. Tenemur iure divino & naturali ad non differendam saltem notabiliter contritionem sufficientem ad justificationem post mortale admissum; ita ut notabilis eius dilatio fit novum peccatum mortale. Prob. 1. ex Eccl. 5. Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem; subita enim venit ira illius, & in tempore vindictae disperdet te. Item Christus, Matth. 24. & 25. Marc. 13. Luc. 18. jubet nos semper vigilare & paratos esse ad mortem. Sed hoc praecipuum violat qui notabili tempore manet in statu peccati: nam non vigilat, nec paratus est. 2. Ex Patribus, qui passim longam Penitentiae dilationem graviter increpant. 3. Notabilis dilatio contritionis, quae a Deo statuta est ad satisfaci-

endo fit, ut ante adhaerentem Sacerdotis absolutionem peccator sit absolutus coram Deo, supple, praevia cordis contritione perfecta. Qui ejusdem Theologicae Commentaria notis Critico-Theologicae illustravit, verissime advertit, sententiam istam nostris temporibus singulariter esse appellandam, cum ab ea se ferre omnes recesserint.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

DE PENITENTIA. Si pate omnia, obtineri nequit remissio peccati mortalis; nec proinde salus. Contritio autem sufficiens ad remissionem mortalium est contritio perfecta, vel attritio ex amore Dei inchoata, seu imperfecto cum Sacramento, ut infra dicam. Dixi, vel virtualis. Quia actus caritatis perfectae sufficit ad justificationem, etiam sine dolore formalis; & esse potest in eo qui non cogitat de peccatis; & alique poenitentia virtualis, quia efficaciter ad contritionem movet eum, qui de peccatis cogitat, & habet vim reconciliandi cum Deo extra Sacramentum.

Resp. 2. Contritio formalis est etiam necessaria necessitate praecipui. Nam 1. existit praecipuum speciale divinum eliciendi contritionem formalem; ut constat ex Matth. 4. & Act. 3. Poenitentiam agite. 2. Omnia media ad salutem necessaria, directae & ratione sui a Deo praecipuntur: sed contritio formalis est medium a Deo constitutum; ut necessarium ad reconciliationem cum eo, ut docet Conc. Trid. sess. 14. c. 4. Fuit quorvis tempore ad impetrandum veniam peccatorum baji contritionis motus necessarius. 3. Ratione sui praecipua est lege ejusdem iustitiae ad Deum, ex qua tenemur, quantum in nobis est, res facere iustitiam Deo illatum, modo ex natura rei conveniunt, & a Deo instituto; qualis est dolor & propositum efficax. Hinc peccator, qui elicit actum caritatis perfectae, tenetur adhuc contritionem formalem elicere; & omisso contritionis praecipuo est speciale peccatum contra virtutem Penitentiae.

Observa. Contritio, quae necessaria est necessitate tum media, tum praecipui, debet reconciliare peccatorem cum Deo: ac proinde est Contritio perfecta extra Sacramentum, & saltem attritio conjuncta cum amore Dei imperfecto seu amore spei, in Sacramento. Nam contritio non existit, nisi ad placandum Deum, ad divinam injuriam, quantum fieri potest, compensandam, & ad reconciliandum hominem cum Deo.

Quaest. IV. Quando nam praecipuum contritionis obliget? Resp. Tenemur iure divino & naturali ad non differendam saltem notabiliter contritionem sufficientem ad justificationem post mortale admissum; ita ut notabilis eius dilatio fit novum peccatum mortale. Prob. 1. ex Eccl. 5. Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem; subita enim venit ira illius, & in tempore vindictae disperdet te. Item Christus, Matth. 24. & 25. Marc. 13. Luc. 18. jubet nos semper vigilare & paratos esse ad mortem. Sed hoc praecipuum violat qui notabili tempore manet in statu peccati: nam non vigilat, nec paratus est. 2. Ex Patribus, qui passim longam Penitentiae dilationem graviter increpant. 3. Notabilis dilatio contritionis, quae a Deo statuta est ad satisfaci-

endo fit, ut ante adhaerentem Sacerdotis absolutionem peccator sit absolutus coram Deo, supple, praevia cordis contritione perfecta. Qui ejusdem Theologicae Commentaria notis Critico-Theologicae illustravit, verissime advertit, sententiam istam nostris temporibus singulariter esse appellandam, cum ab ea se ferre omnes recesserint.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

(1) Haec theses est contra Guillelmum Episcopum, qui sic statuit (in 4. sent. dist. 17. qu. 2.). Neque ordinarie, neque frequenter, ac malo minus semper, sed Antiane Theol. Moral. Tom. III. P. I.

ciendum ejus offensae, ejusque amicitiam recipiendam, est gravior injuriosa Deo; nam est violatio juris divini exigentis reparationem injuriae Deo illatae, sine notabili mora. Idem quippe jus obligans ad compensationem injuriae, formal obligat ad illam non differendam saltem notabiliter, ut patet in injuriis humanis. Praeterea tempore notabili non curare de reconciliatione cum Deo in eunda, & permanere voluntarie in inimicitia Dei, dum ab eo sollicitaris ad resequendum in gratiam, est secundum assilationem prudentum, virtualiter amicitiam divinam continere.

Quaest. V. An ad remissionem venialium, etiam in jure, requiratur aliqua poenitentia seu dispensentia, ac retractatio seu formalis, vel saltem virtualis? Resp. Affirm. Ita communitur cum S. Tho. 3. par. q. 86. art. 1. Prob. 1. ex Script. quae asserit indistincte & generaliter contritionem esse necessariam ad remissionem peccatorum. 2. Ex S. August. ep. 48. Nec quemquam putes a quovisq; sine magno seu parvo peccato ad correctionem sine poenitentia posse transire. Et sem. 1. in psal. 18. Iniquitas omnis, parva magnoque sit, poenitentia necesse est aut ab ipso homine poenitente, aut a Deo vindicante; nam & quem poeniter, parva seipsum non potest immunitum relinquere peccatum. 3. Sapientia & iustitia divina lege convenit, ut omnis Dei offensam, propria voluntate admissa, sine retractatione ac dispensentia saltem virtuali non remittatur. Ergo recte creditur Deo, qui conaturaliter rerum exigentiam ac convenientiam semper servat, statuisse, ut peccata etiam venialia non condonarentur sine aliqua eorum poenitentia saltem virtuali; quae consistit in actu supernaturali virtutis alicujus, vi cuius displiceret illud peccatum si memorie occurreret.

Quaest. VI. Quenam contritio requiritur & sufficit ad justificationem in Sacramento Poenitentiae? Resp. 1. Ad valorem & effectum Sacramenti requiritur contritio formalis, interna, supernaturalis, universalis respectu mortalium, efficax, & appetitativa summa. Itaque debet esse, 1. Formalis, qualis generatio descripta est, nempe quae sit animi dolor ac detestatio formalis de peccatis commissis, cum proposito non peccandi de cetero, ex Concil. Trid. sess. 14. c. 4. Nam contritio est pars necessaria Sacramenti, ex can. 4. Item saltem in praxi requiritur, praeter dolorem, etiam propositum formale & expressum; nam non est certum sufficere virtuale; immo Conc. Florent. explicando contritionem requisitam, expresse commemorat dolorem & propositum, & illa tamquam duo requirit. Et a Conc. Trid. contritio dehiatur: Animi dolor ac detestatio de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero. Ad desinitur per partes essentielles, alicui dolor & detestatio non essent etiam partes essentielles: nam a Conc.

obligat per se in quovis probabili periculo mortis: quia cum post mortem observari nequeat, homo se committere periculo illud non observandi. Per accidens vero obligat quoties qui Sacramentum aliquid vult ministrare, vel suscipere, quia ex virtute religionis tenetur sancta sancte tractare, & poenite sibi comparare statum gratiae. Item quando necessaria iudicatur ad superandam tentationem, vel averteendam calamitatem publicam.

Resp. 2. Quisque tenetur lege naturali divina elicere contritionem perfectam in articulo mortis. Ita communitur. Quia recta ratio dicitur in negotio salutis aeternae, eo tempore, quo exacto, defectus fit irreparabilis, adhibendam esse viam tutiorem, & omnem securitatem moraliter possibilem, qualis est omni adulto contritio perfecta. Nam nemo certo scit se immunem esse ab omni mortali, nec se liberandum

(1) Gravis obligatio non differendi diuturno, seu notabiliter tempore confessionem ad Deum, emanat potissimum ex alia gravi obligatione diligendi Deum frequenter, sicuti (N. 372.) indicavimus. Ad diligendum autem notabilem dilationem in utroque & caritatis, & poenitentiae negotio, praeculis habuerunt, quae hanc ipsam ad rem scribit Eximius Suarezius (Disp. sect. 5. Comment. in 3. par. Div. Tho.) Illud tempus, si non fit positiva lege prescriptum, prout arbitrio ipsius hominis, vel alterius, qui ejus cognita conscientia possit auxilium praestare

dum esse per contritionem imperfectam cum Sacramento; quia potest tibi deesse Perfectissimum, sine quo nemo est capax alterius Sacramenti; posse Confessarius non esse rite ordinatus, caruisse intentione necessaria &c. Nec satis est elicere amorem Dei perfectum, dum occurrit animo peccato, nam tunc ex precepto elici debet contritio formalis, ut dixi.

Quaest. V. An ad remissionem venialium, etiam in jure, requiratur aliqua poenitentia seu dispensentia, ac retractatio seu formalis, vel saltem virtualis?

Resp. Affirm. Ita communitur cum S. Tho. 3. par. q. 86. art. 1. Prob. 1. ex Script. quae asserit indistincte & generaliter contritionem esse necessariam ad remissionem peccatorum. 2. Ex S. August. ep. 48. Nec quemquam putes a quovisq; sine magno seu parvo peccato ad correctionem sine poenitentia posse transire. Et sem. 1. in psal. 18. Iniquitas omnis, parva magnoque sit, poenitentia necesse est aut ab ipso homine poenitente, aut a Deo vindicante; nam & quem poeniter, parva seipsum non potest immunitum relinquere peccatum. 3. Sapientia & iustitia divina lege convenit, ut omnis Dei offensam, propria voluntate admissa, sine retractatione ac dispensentia saltem virtuali non remittatur. Ergo recte creditur Deo, qui conaturaliter rerum exigentiam ac convenientiam semper servat, statuisse, ut peccata etiam venialia non condonarentur sine aliqua eorum poenitentia saltem virtuali; quae consistit in actu supernaturali virtutis alicujus, vi cuius displiceret illud peccatum si memorie occurreret.

Quaest. VI. Quenam contritio requiritur & sufficit ad justificationem in Sacramento Poenitentiae?

Resp. 1. Ad valorem & effectum Sacramenti requiritur contritio formalis, interna, supernaturalis, universalis respectu mortalium, efficax, & appetitativa summa. Itaque debet esse, 1. Formalis, qualis generatio descripta est, nempe quae sit animi dolor ac detestatio formalis de peccatis commissis, cum proposito non peccandi de cetero, ex Concil. Trid. sess. 14. c. 4. Nam contritio est pars necessaria Sacramenti, ex can. 4. Item saltem in praxi requiritur, praeter dolorem, etiam propositum formale & expressum; nam non est certum sufficere virtuale; immo Conc. Florent. explicando contritionem requisitam, expresse commemorat dolorem & propositum, & illa tamquam duo requirit. Et a Conc. Trid. contritio dehiatur: Animi dolor ac detestatio de peccato commissio, cum proposito non peccandi de cetero. Ad desinitur per partes essentielles, alicui dolor & detestatio non essent etiam partes essentielles: nam a Conc.

commitendum est, ut pensatis circumstantiis omnibus iudicet, an incipiat nimia esse dilatio. Neque aliquam regulam certiore, aut magis particularem assignare possum tam in hoc precepto, quam in aliis affirmativis, praesertim circa actus, qui ad Deum ordinantur, sola ac nuda naturalis ratione perfecta: quales nimirum sunt alius credendi, sperandi, amandi, orandi &c. qui satis crebro lubi praeteritum veniunt intelliguntur, vel eo ipso, quod illorum eligendum tempus voluerit Deus in Scripturis Sacris exerte praefacere.

non requiritur simpliciter propositum; & particula cum significat conjunctionem &c. Hinc non sufficit perfecta dilectio, quia non est contritio formalis, sed solum virtualis.

2. Interna, ex Joel. 1. Secundite corda vestra: nam est animi dolor, aliquo non est contritio, sed merum simulacrum contritionis, quo Deus, qui intuetur cor, decipi non potest. At non necesse est, ut contritio fit sensibilis: nam ex Concil. Trid. est animi dolor. Animus autem mentem & voluntatem, non appetitum sensitivum significat. Saepe tamen sensibilis est, quia saepe ex eo oritur motus appetitus sensitivi.

3. Supernaturalis, hoc est, facta ex motivo supernaturali: per auxilium gratiae. Ex Concil. Trid. sess. 6. can. 3. Si quis dixerit, sine praesente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse, sicut oportet, usque justificationis gratia conservatur, anathema sit. Ex vero dispositio debet esse proportionata formae, & ejusdem ordinis, cum illa: forma autem, nempe gratia sanctificans, est supernaturalis, ergo contritio, quae est dispositio ad illa, debet quoque esse supernaturalis. Quare peccator humilibus ac crebris precibus contritionis gratiam a Deo per Christi merita perat his verbis. Jer. 31. Convertite me, & convertar: quia tu Dominus Deus meus.

4. Universalis, ita ut dolor se extendat ad omnia mortalia admissa, & adit propositum omnia omnino mortalia imposterum vitandi, propter motum omnibus animi obliis commune, ex Ezech. 18. Si impius egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis, quae operatus est, & custodierit omnia precepta vitae, vita vivet. Nam unum mortale non potest remitti sine omnibus aliis, cum per quolibet avertatur a Deo, & nullum remittatur sine infusione gratiae sanctificantis, quae est impossibilis cum omni mortali. Ergo ut contritio valeat ad remissionem mortalium, debet valere ad remissionem omnium. Non potest autem valere ad remissionem omnium mortalium, nisi virtualiter saltem & implicite ad omnia se extendat, per rationem omnibus communem, ut patet. Hinc. Conc. gener. Later. II. c. 27. ait: Falsam poenitentiam esse censas, cum speris pluribus, de uno sola poenitentia, agitur. Unde scriptum est: Qui totam legem observaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus, scilicet quantum ad vitam aeternam; sicut enim si peccatis esset omnibus involutus, ita si in uno tantum maneat, aeterna vita januum non intrabit &c.

5. Efficax & absoluta, ita ut excludat omnem affectum ad quodvis mortale, & contineat propositum

firmum servandi omnia mandata, & ad mandatorum observationem necessaria, cuiusmodi sunt destructio causarum peccati, fuga occasiois proximo, cupiditatum ac sensuum mortificatio, oratio, crebra &c. Nam Concil. Trid. sess. 12. c. 4. requirit propositum non peccandi de cetero, hoc est, nunquam peccandi; ideoque fervendi omnia mandata saltem gravior obligantia. Praeterea vera Poenitentia, seu contritio est vera conversio cordis ad Deum, quae non potest esse sine odio efficaci peccati, & amore efficaci iustitiae, ex Concil. Trid. sess. 14. c. 4. Declarat. S. Synodus haec contritionem (necessariam quovis tempore ad Imperandam veniam peccatorum) non solum esse tantum a peccato, & esse novum propositum, & inclinationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud Ezech. 18. Projicite a vobis omnes iniquitates vestras, in quibus praevicistis estis, & facite vobis cor novum & spiritum novum. Certe contritio, quae cor novum & spiritum novum facere debet, est maxime efficax.

Ad efficaciam contritionis pertinet etiam voluntas facienda quicquid Deus requirit ad destructionem peccati, nempe confitendi, satisfaciendi &c.

6. Appetitativa summa, ita ut homo oderit ac detestetur peccatum supra omnia alia mala, sique paratus omni bono catere, & quodvis malum pati, potius quam peccare mortaliter, & Dei amicitiam rebus omnibus praefere. Nam contritio necessaria ad justificationem est conversio ad Deum ex toto corde, totalitate (&) appetitionis, juxta illud Joel. 2. Convertimini ad me in toto corde vestro. Et Deut. 10. Cuius fuerit Dominum Deum suum, inveniet eum: si tamen toto corde fuerit, & tota tribulatione animae. Enim vero quis scit, Deus est summum bonum, ideoque supra omnia diligendus; ita peccatum, quod est Dei offensam, & ejus amicitiam privat hominem, est summum malum, ideoque summe detestandum ac vitandum.

7. Ut sit cum spe veniae conjuncta. Vide Concil. Trid.

Porro contritio debet esse talis reipsa & non solum opinio. Nam ex Conc. Trid. sess. 14. cap. 3. & can. 4. est pars Sacramenti Poenitentiae. Sed pars Sacramenti realis & veri, debet esse vera & realis, & non tantum exilimata; nostra enim exilimatio nihil ponit in re. Cum ergo res esse nequeat sine omnibus suis partibus essentialibus veris, nec etiam Poenitentiae Sacramentum potest esse sine aliqua contritione vera, qualis a Deo requiritur.

Resp. 2. Ad justificationem in Sacramento Poenitentiae obtinendam requiritur insuper, ut talis contritio includat (&) aliquem Dei amorem, non tamen qui

(1) Totalitas ejusmodi, ad dolorem, amoremque perfectum necessaria, a Seraphico Doct. (n. 131.) explicatur.

(2) Ibid. N. 184. & seq. ubi proximum ratiocinium gravatum DD. consentientium, dolorem cuiusvis omnia amaris expertem non excludere, uti patet, voluntatem peccandi. Hic adde, nec esse proprie dolorem de peccato, quatenus est offensam Dei, quod ex doctrina Angelici (in Nota ad fin. art. 1. c. 3. Tracl. de Act. Human.) elicere pronum est. Recte

propterea ex Gamasio scribit Sylvius: (Concl. 3. qu. 3. ad Supplem. 3. par. qu. 1. art. 1.) Constat, ad contritionem non esse ex solo metu, sed aliquid etiam divini amoris necesse insuldere; aliquo si nullus omnino Dei amor neque explicite actu, aut virtute includatur, non est tunc vera attritio, nec attritionis nomen promeretur. Inde est, ut cum in Trid. denovo decreto Sess. vi. primitus delineato nullus occurreret mentio dilectionis, Claudius Jajus Soc. Jesu, aliquo Concilii Patres postularint, ut adderetur

qui extra Sacramentum justificet. *Prob. 1.* Ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 6. ubi agens de dispositionibus ad justificationem in Baptismo requisitis, sic ait: *Illudque tanquam omnis iustitia fontem diligere incipimus; ac propterea movetur adversus peccata per aditum aliquem de demeritionem, hoc est, per eam penitentiam, quam ante baptismum agi oportet.* Quanto magis talis amor requiritur in Sacramento Penitentiae, quae ex Conc. Trid. est laboriosus Baptismus? 4. Excelsioritate Cleri Gallicani, an 1700. ita docentis: *Et quidem de dilectione Dei sicut ad Sacramentum Baptismi in adultis, ita ad Sacramentum Penitentiae, quae est laboriosus Baptismus, requisita, non necessariam doctrinam amittimus, haec duo in primis ex S. Synodo Tridentina monenda. & docenda esse duximus: Primum, ne quis putet in utroque Sacramento requiri ut praeviam contritionem eam, quae sit caritate perfecta, & quae cum voto Sacramenti, antequam actu suscipiatur, bonitatem Deo reconciliat. Alterum, ne quis putet, in utroque Sacramento securum se esse, si praeter seidei ipsi actus, non incipit diligere Deum tanquam omnis iustitia fontem. Neque vero satis adimpleri potest utroque Sacramento necessarium vita nova inchoanda ac servanda mandata divina propositum, si penitentis primi & maximi mandati, quo Deus torde diligit, nullam curam gerat; nec sit saltem animosa praeparata, ut ad illud exequendum divina opitulante gratia, sese excites ac promoveat.* 3. Quia ex Script. Patribus, & Conc. Trid. ad justificationem omnem adulti requiritur vera conversio ad Deum; vera autem conversio ad Deum includit aliquem Dei anorem. 4. Homo per peccatum morale avertitur a Deo, & convertitur ad creaturam, ponendo in ea suam beatitudinem seu summum finem ultimum. Ergo ut se ad Deum vere convertat, & peccati remissionem obtineat, debet non solum averti a creatura, sed etiam converti ad Deum, ipsum super omnia amando, saltem ut suum summum bonum, & suam beatitudinem. Praeterea homo non potest esse in a dispositione, ut nullum bonum appetat & amet, in quo ultimo consistat & suam beatitudinem ponat. Ergo si iam non amat, nec expectat bonum suum, in quo ultimo consistat & beatitudinem suam ponat, ut exigit ve in conversio secundum omnes, necesse est in Deo tanquam fine ultimo suum beatitudinem ponat, itaque Deum ut suum summum bonum super omnia amet. 5. Dispositio ad reconciliationem in Sacramento requisita, debet esse mediū bene obsequiae accommodatum, quod non praesupponit necessarium effectum Sacramenti. Sed talis est at-

retur, teste Card. Pallavicino (lib. 8. Hist. cap. 23.) *Quod & factum est unanimes omnium consensu, ut liquet ex verbis, in eodem decreto nunc leguntur. Hinc porro prudens quisque intelligit, praesentia necessitati incubi consensum amoris nihil obesse, quod laudati Patres illum posita in Decreto sess. XIV. expresse non memorarint, dum differenter de attritione, quae peccatorum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentiae imperandam disponit, eam dicere ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae & poenarum metu communiter concipi. Hoc*

tricio cum aliquo Dei amore appetitive summo, qui non sit caritas perfecta, cum hac sola reconciliet extra Sacramentum. 6. Ubi agitur de valore Sacramenti, non licet sequi opinionem probabilium tantum, relicta tutiore. Ad Penitentiam adferens necessarium amoris Dei non per se justificativi, est saltem tutior, ut patet; & negans non est certa, ut constat tum ex dictis, tum quia Alexander VII. eque vetuit utramque censura notari, impurgaturo a multis. Ergo in praxi non licet opinionem negantem sequi.

Porto amor ille spei, seu concupiscentiae necessitate quadam naturali conjunctus est cum aliquo benevolentiae affectu & amore erga Deum propter se, quavis non appetitative summo esse motivo caritatis: nam Deus amat super omnia non potest ut summum nostrum bonum, seu ut nobis summe bonum, quoniam etiam aliquatenus ametur propter se, seu ut est in se bonus, licet non super omnia esse hoc motivo, sed praesertim ex motivo spei, seu concupiscentiae.

Circa controversiam de Attritione, vel Contritione Confessione praemittenda, lege c. 15. lib. 7. laudati Operis de Synodo Diocesana, ubi hujusmodi quaestiones historia luculenter describitur, eaque praemissa, concluditur. Cum itaque verseretur in questione ab Ecclesia haereticis non definitis, iure merito Alexander VII. die 9. Maji 1667. sub poenae excommunicationis lata sententia, Sedi Apostolica reservata praecipit, Cunctis, & singulis Fidelibus. . . ut si deinceps de materia Attritionis scribant, vel libros, aut scripturas edent, vel doceant, aut Scholares, ceterosque erudiant, non audeant aliquis Theologice censurae, aliterque injuriarum, aut contumeliarum nota taxare alterum sententiam, sive negantem necessitatem aliquis dilectionis Dei, in praeserta Attritione, ex metu gehennae concepta, quae hodie inter Scholasticos communior videtur, sive asserentem dictae dilectionis necessitatem, donec a Sancta Sede fuerit aliquid hac in re definitum. *Cavens praesertim Episcopos, ne in sua Synodo, aut in Instructione Sacerdotum, quam Synodis quandoque attexant, aliquid decernant, aut de Attritione mere servili ad Sacramentum Penitentiae sufficientem, aut de amoris saltem initialis necessitate. Adhuc quippe sub Iudice li. est: adhuc impeno per una, & altera sententia dimittatur. Paucis ante annis Cardinalis Corru Theol. tom. 3. in 3. par. D. Thomae, qu. 4. de Contritione; dub. 4. §. 1. sententiam pro-*

namque decretum alio superiore collatum non nisi alterum ex istis duobus sensibus praesertim posse. Nimirum attritio concepta ex metu poenarum disponit ad Sacramentum gratiam, non proxima, sed remota: vel, si proxime disponit, solum pro adjuvantiam habet initialiter aliquem amorem erga Deum. Itaque satis colligitur ex pristina forma hujusmodi poenae decreti, in quo iustitiam Historiarum dicebatur attritionem conceptam esse poenarum metu sufficere ad Sacramenti constitutionem, cum sine aliquo dilectionis in Deum motu esse vix queat.

pugnavit non requirentem in Poenitente amorem Dei, nec initialiter quidem, ad justificationem gratiam in Sacramento Penitentiae assignandam. Hac ipsa in Urbe opera & Cura P. Caroli Jacobi Romilli Ord. Min. Coenae. Generalis Magistri, Typicissimum opus Claudii Praesertim inscriptum: *Scotus Accalemiensis, cuius Auctor tom. 10. pag. 553. primum defendit Attritionem non concupiscentiae, seu affectu spei, conceptam, modo supernaturali sit, omnemque excludat voluntatem peccandi, esse sufficientem dispositionem ad Sacramenti Penitentiae fructum in se derivandum. Contra vero Cardinalis Denbosi Episcopos Coenaeensis, in sua Instructione Pastoralis, Penit. Sacram. pag. 33. aliqualem amorem in Attritione requirit, ut sit sufficientem Sacramenti Penitentiae materiam; Franciscus Maria Campioni anno 1698. doctam elucubravit dissertationem Theologico-Scholasticam, in qua totis viribus conatus est demonstrare necessitatem aliquis amoris Dei, saltem imperfecti, & initialis, ad imperandam gratiam in Sacramento, quae dicuntur Motuum, & Laudatus Petrus Lambertus in Dno, Episcopus Philippinensis, Appollinis Sacarii Praefectus, cum per Urbem eulogizans vidisset dissertationem a Bartholomaeo Revio, eisdem sui Augustiniani Iustitii Theologo, exaratum, in qua Auctor deest praesertim Attritionis, omni Caritatis expertis, ad valide, & cum fructu recipiendum Sacramentum Baptismi, & Penitentiae, eidem statim contradicentem se praebuit, aliique editis dissertationibus, sanctorum Clementis XI. unucupatis, nullum non adhibuit argumentum, quod apud potuerit ad praedictam opinionem resistentiam, & contendens Attritionem mere servilem, ne a Sacramento quidem vere sortiri, quibus valeat hominem proxime disponere ad Dei gratiam, vel primo obtinendam, vel amplius recuperandam. Hinc verbe intulit Berri Theolog. tom. 7. lib. 34. c. 3. nihil haereticis a Sede Apostolica de hac quaestione decisum, sed libertatem cuique datam, ex praesertim opinionibus eam eligendi, & docendi, quam maluerit.*

Sed non ideo prohibentur Episcopi Confessarios movere, ut Poenitentiae ad veram, & perfectam Contritionem hortentur, & exhortent; id liquidum faciendam suadet, etiam praecipui Auctores, qui pro sufficientia doloris, ex solo metu gehennae, heterunt, uti Suarez, Gamaebonus, Comitatus, quorum testimonia supra recitimus. Et quod magis est, ita fieri praecipit Rituale Romanum, iussu Pauli P. carissimi, Confessario insurgens, ut auditis Poenitentiae Sacramentalis Confessione, aliquis peccatis diligenter expensis, opportunas correptiones, ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna caritate adhibeat, & ad dolorem, & contritionem efficacibus verbis adducere conetur. . . Cui consonat Rituale Argentense, editum a Cardinali de Rohan tit. de Poenitentia, §. 2. ubi haec habentur: *Ceterum Poenitentis suo adhibere non cessent Confessarii, ne se*

(1) Haec postremo loco Auctor quaestionem abierit, quam probe exploratam esse oportet illi, qui se comparant ad discutientem alteram quaestionem

putent securos in Sacramento Poenitentiae perceptione, licet praeter Fidem, & Spem actus, non incipiant diligere Deum, tanquam omnis iustitiae fontem, ut loquitur sacrosancta Tridentina Synodus.)

Resp. 3. Contritio necessaria debet esse ante absolutionem: alioqui absolutio, quae forma est, non applicatur materiae essentiali, quae fuit contritio & confessio; & sic Sacramentum nullum esset, & absolutio inanis: nam sine poenitentia non remittitur peccata. Immo monendi sunt poenitentes, ut contritionem confessioni semper praemittant: tum quia alioqui periculum esset, ne ante absolutionem non eliceretur: tum quia secundum aliquos doloris mare debet esse contritione, ut sit accusatio confessoriae, alias futura mera peccatorum historia narratio; & ut reddat contritionem sensibilem. Unde monent poenitentem, qui sine contritione confessus fuisset, debere post contritionem elicitam dicere: Ego me secutus esse peccata declaratis, vel confessorio quaerenti, ut se iterum accuset de peccatis illis, & respondeat: Ita. Nam ubi agitur de Sacramento utroque valore, tenentur sequi partem tutiorem, quamvis esset minus probabilis. Hoc rationem in praxi elici debet contritio ex intentione confessionis, vel absolutionis; & quia nihil cogitans de confessione contritionem elicit, debet aliam denuo elicere. Quia est tutius, & probabile est id requiri, ut aliqui docent: tum quia pars debet referri ad compartem, & illi moraliter uniri, ut totum cum illa constituat: tum quia contritio sine relatione ad Sacramentum non esset actio Sacramentalis. Et quamvis forte contrarium, quod docet De-lugo, esset probabilius, tamen non est omnino certum.

Nota. In praxi requiritur nova contritio, quoties datur nova absolutio; quia opusculum non est omnino certum, & nova forma exigit novam materiam proximam. Quare si quis statim post absolutionem recordans mortale, illud adlat, debet ante novam absolutionem renovare contritionem.

Resp. 4. Attritio concepta ex metu gehennae includens amorem Dei appetitative summum, est non perfectum, cum spe veniae, sufficit absolute ad justificationem in Sacramento imperandam, si habeat alias conditiones supra requisitas.

Prub. Quia non requiritur contritio caritate perfecta, quae semper justificat extra Sacramentum; nam si requiritur, Sacramentum Poenitentiae in re loquatur, nunquam peccatores reconciliaret; immo nec reconciliari posse, sed semper reconciliat. At absurdum est, quod Sacramentum in re pro fidelibus Deo reconciliandi a Christo institutum, qualis est Poenitentia, ex Conc. Trid. sess. 22. can. 1. nunquam reconciliari possit, sed semper exigat & supponat quam reconciliatis. Nam absurdum est, instituire medium ad aliquem finem obtinendum, quod semper necessario praesupponat quam confessionem finis. Praeterea Sacramentum Poenitentiae non esset Sacramentum nisi vivorum. (1) (*)

De Confessione.

Ceterum quoad proximum, penitentes semper adu-
candi sunt ad elicendam contritionem perfectam:
tunc quia est actus Deo grator & penitenti utilis,
& qui supplet defectus, qui possent esse ex parte
ministri, vel sui, si non esset vere baptizatus:
tunc quia actus caritatis leuissime in vita ex pro-
cepto elicendus est.

Quaest. VII. An est morale confiteri sola venialia
sine contritione formali & efficaci saltem de aliquo
Resp. Affirm. Ita communitur. Quia tunc red-
ditur forma materia, & Sacramentum nullum ac sine
effectu, defectu materiae essentialis: Contritio enim
vera & efficax est pars materialis & essentialis Sa-
cramenti. Est autem grave sacrilegium, reddere vo-
luntarie Sacramentum nullum & sine effectu; & gra-
vis irreuerentia, facere ut verba Christi ab eo initi-
tuta, & ejus nomine debite prolata, qualia sunt
verba formae, applicentur frustra, & quasi irri-
sorie. Non est tamen mortale, non habet contritio-
nem de omnibus venialibus, quae in confessione di-
cuntur, modo habeatur de aliquo; quia id non est
necesse ad valorem & effectum Sacramenti, cum
vnum veniale possit remitti sine alio, & gratia fan-
ctificans possit subsistere cum venialibus. Nec tunc
gravis irreuerentia inferitur Sacramento, cum aliunde
ponatur materia valida; quamvis sit aliqua irreue-
rentia & mendacium, confiteri aliquid veniale, de
quo non doleas: nam ut ait Suarez, contritens pec-
catum, hoc ipso exercite dicit, se dolere de eo,
& velle ab eo absolvi.

confensa sine unanimi, assumi debet loco principis
quasi certi in definienda posteriore: ita scilicet, ut
a ex doctrina Concilii Trident. (sess. 14. cap. 4.)
Romanae Synodi Bonae XIII. in Append. Instrum.
19. par. 3.) nec non Cleri Gallicani (in Comiti-
general. an. 1700.) ab opera, legitimaque consuetu-
dine deducatur, ad obtinendam in Sacramento iustifi-
cationem opus non esse, et ipso dolore perfecto ac vi-
sificato, qui iustificationis extra Sacramentum com-
paranda inferuit (quemadmodum olim sustinebant
Sentent. Magister, alique multi, obtendentes La-
zari exemplum, quem Christi Domini voce vivifica-
tum soluerunt Discipuli) jam faciendum sit, attri-
tionem Sacramentalem minime concipiendam ex mo-
tuo illius virtutis, cuius actio ubi dolorem infur-
mat, ipsum vehementissimum reddit ex Catechismo
Rom. (vid. Notam 1. ad ipsum Tract.) adeoque
iustificationem. Porro autem praedictam illam veterum
Magistrorum opinionem, praenecessitate perfecti
dolores sacramentalis decretantium, jamdiu Scorus,
utpote actuum corrupti, masculae aggressus est, atque
arguente impugnavit, qua hic ab Auctore produ-
cuntur. Sic enim ait (in 4. sent. dist. 14. q. 4.)
s. Quantum ad tertium). Sed illud videtur nimis
derogare Sacramento Penitentiae. Nam secundum
hoc nunquam deleteret peccatum per Sacramentum
Penitentiae: sed necesse esset prius deleri per con-
tritionem, ad hoc ut dignè susciperetur Sacramen-
tum; quia nullus digne ostenditur mundus a pec-
cato nisi prius sit immunis ab eo. Sequeretur ulte-
rius aliud inconveniens, quod nunquam Sacramen-

Nota. Confessio Sacramentalis est proprium
peccatorum aculeatum, facta Sacerdoti legitimo
iudici, ad eorum remissionem virtute clavium Eccle-
siae obtinendam. Cujus dotes sexdecim recensentur
his verbis.

Sit simplex, humilis Confessio, pura, fidelis,
Aequae frequens, nuda & discreta, lubens, ve-
recunda,
Integra, secreta, & lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accusans, & se parere parata.

Quaest. I. An iure divino praecipitur sit confessio
Sacramentalis omnium & singularium mortalium post
Baptismum commisitum?

Resp. Affirm. Fide constat, 1. Ex Joan. 10.
Quorum remisistis peccata, remittuntur eis; &
quorum retinueritis, retenta sunt. Quibus verbis
Christus confert Apostolis, & eorum in Sacerdotio
successoribus iudicariam potestatem remittendis pec-
cata, & illa retinendis, excedendam recte, & pruden-
ter. At haec potestas non potest recte, & pruden-
ter exerceri, nisi audita prius causa per confes-
sionem; nec possent peccata remitti absolute, si fi-
deles non tenerentur comparere in eorum iudicio.
Unde praecipitur divinum confessionem includitur in
ipsa Sacramenti institutione. 2. Ex perpetua tradi-
tio-

tum Penitentiae esset secunda post naufragium ta-
bula; quia nunquam per ipsum, ut Sacramentum
est, possent recuperari secunda gratia amissa, sed tan-
tum per contritionem tanquam per dispositionem
completivam.

(3) Benedictus XIV. de Synodo Dioec. Lib. 7.
Cap. 13. per totum ait, attritionem de peccatis
sufficere quidem ex mente Tridentini ad disponen-
dum penitentiam, ut Dei gratiam in Sacramento
Penitentiae obtineat; sed quantum sit ipsa attritio
non satis liquet, potest enim esse cum aliquo Dei
amore conjuncta, sed debilis, tenuis, & remissa.
Potest etiam esse dolor propter Deum, non quantum
est summe bonus, sed quatenus est bonus nobis: po-
test insuper esse dolor de peccatis unius conceptus
propter eorum turpitudinem, aut solum metum pec-
navimus. & gehenna absque ulla Dei dilectione.
Haec tamen postrema attritio potest etiam excitari
ex metu gehennae, ut conjungatur cum aliquo Dei
amore initiali, quatenus ita peccata odio habentur
propter supplicia, ut simul animus feratur in Deum,
ut obiectum diligibile. Quaestio est ancept inter
Theologos, num sufficiat attritio servilis, quae elicitur
ex timore metu gehennae, & poenarum, nullo vel
initiali Dei amore adiuncto: vel requiratur saltem
conspicuus amor Dei initialis. In hac questione ni-
hil decidendum ab Episcopo in Synodo sua mense
Pontifex: si suadet tamen ut docentur Confessarii;
aequum esse horum penitentes ad veram, & per-
fectam contritionem, quod & in Rituali iussu Pauli
V. edito monetur.

tione. 3. Ex Conc. Trid. sess. 14. c. 5. Universa
Ecclesia semper intellexit institutam etiam esse a
Domino integram peccatorum confessionem, & omni-
bus post Baptismum lapsis pure divino necessarium
existere &c. Immo confessio illa est necessaria ne-
cessitate medi in re vel in voto, quatenus est pars
Sacramenti sic necessarium hoc praecipitur obligat.

Quaest. II. Quandoquidem hoc praecipitur obligat?

Resp. Obligat per se, 1. In quovis mortis peri-
culo, ut gravi morbo, difficili partu, navigatione
periculosa, infante confitit &c. Concil. Mediol. V.
sub S. Carolo. Nam aliqui homo se committeret
periculo nunquam servandi tale praecipitur. Praeterea
in mortis periculo adhiberi debent media omnia ad
salutem necessaria, qualis est confessio post lapsum
in mortalem culpam. 2. Etiam saepe per vitam ex-
trae mortis periculum, tunc quia peccator per se, &
independenter a mortis periculo tenetur ad Peni-
tentiam secundum leges a Deo institutas; tum quia
Sacramentum Penitentiae a Deo institutum est non
solum ad remittendum peccata commissa, sed etiam
ad praevocanda & impedienda futura. Ergo Chri-
stus voluit, ut peccatores illud saepius in vita reci-
perent. Praeterea, qui praecipit aliquid, nec deter-
minat tempus, vult illud non differri nimis diu,
non expectari tempus extremum.

Obligat vero per accidens, seu ratione alterius
praecipiti, 1. Quoties Eucharistia sumenda est. 2.
Quando est medium necessarium moraliter ad superan-
dum tentationem aliquam, vel ad vitandam pec-
cata.

Sed an obligat statim post mortale admittum
data videlicet prima opportunitate?

Resp. Plurimi negant; quia Ecclesia, quae deter-
minavit praecipitur divinum confitendi, obligat tan-
tum ad confessionem aeternam, & alias obligando tan-

tum ad semel per annum confitendum, dedidit occa-
sionem transgrediendi praecipitur divinum. Quare
volunt posse expectari tempus Communionis pascha-
lis. Differre confessionem usque ad hoc tempus [Pa-
scha] per se loquendo licitum est; sed per accidens
potest fieri illicitum, quia sibi imminet aliquis arti-
culus, in quo confessio requiritur, ait S. Thom.
quod. 2. ar. 17. & Sylvius id confirmat: quia,
inquit, Catechumeni non tenentur ad statim susci-
piendum baptismum. Immo Ecclesia olim vetuit,
ne unquam adulti extra causam necessitatis urgentis
baptizarentur, nisi in vigilia Paschae, vel Penteco-
stes.

Alli cum S. Bonavent. in 4. dist. 17. q. 2. docent,
hoc praecipitur obligare, quando opportune
potest impleri, moraliter loquendo, & major op-
portunitas temporis, loci, & Sacerdotis ad confiten-
dum expectari prudenter non potest. 1. Quia praeci-
pta affirmativa, quae per se saepe obligant in vi-
ta, obligant saltem pro temporibus ex prudenti ju-
dicio determinandis. At obligatio praecipiti confiten-
di determinatur prudenter ad tempus, quo oppor-
tune impleri potest, & major opportunitas expectari
nequit. 2. Penitentiae Sacramentum est remedi-
um ad peccata tollenda, & praevocanda, a Chri-
sto institutum ac praecipitur. Prudentia autem di-
ctat remedia, quae aliquando necessaria sunt, adhi-
benda esse tunc, cum adhiberi opportunus nequeunt.
Dicunt autem Ecclesiam non intendi se determinare
adequate omne tempus, quo praecipitur divinum
obligat per se, nec dare licentiam differendi, sed
solum prohibere negligentiam & dilationem ultra
annum, & ideo addidisse in suo praecipitur, saltem
semel in anno: sicut etiam cum prohibet, ne quis
ultra annum in excommunicatione maneat, non dat
licentiam illi illa toto anno permanendi. (3)

Quaest.

(1) Aetate Catholicorum DD. controversiam, quam
saeculo XVI. exarisse constat ex Gratiano (par. 2.
Decr. can. 23. dist. 1. de Penit.) ad necessitatem
Sacramentalis Confessionis referi Dallen Calvini-
anus Minister ait vel supina ignorantia, vel sub-
lesta fide. Si quidem ex integra serie cit. Distin-
ctionum est colligere, dissidium illud duntaxat susse-
re de dispositione praemitenda ipsi Confessionis; num
scilicet perfecta contritio requireretur in Peniten-
te, aut sufficeret animi imperfecta.
(2) In hac questione probe attendatur duplex
respectus, sub quo considerari solet Penitentia, nempe
quatenus & virtus moralis, & Sacramentum nove
legis est a Probatoriis TT. modo unanimiter
statuunt, praecipitur Penitentiae (prout ea virtus
est) & alio nomine contritio dicitur, non obligare
statim post admittum peccatum exire: etiam si oppor-
tunitas occurrat ejusdem facile concipiendae: obliga-
re tamen ad illam non diu differendam, ita ut
omnis dilatio, quae prudenti iudicio diuturna censur-
tur, non taceat letali culpa omissionis, quemadmo-
dum superius (q. 4. art. 1.) fuit abunde demon-
stratum. Exinde vere inferunt, a peccato saltem
veniali cum minime excusari, quem praecedenti
fagitii non poenitet, quoties in memoriam illud ve-
nit. Nam dum ejusdem serie cogitatio obvertatur
animo, vel ipse delectatur, vel angitur, vel nec
angitur, nec delectatur. In primo casu novo re-
atu gravi procul dubio implicatur; in secundo jam
convincitur penitentiam agere: in tertio peccare
videtur saltem hoc nomine, quod relucetur divinae
gratiae ingerenti parati sceleris agnitionem, & ad
penitentiam vocanti. Quod si Penitentia spectetur
secundum noionem Sacramenti, adeoque quatenus
contritio iungitur exteriori confessioni, tunc praesens
Auctori quaestio locum habet, in eaque duae
videntur oppositae DD. opiniones ab ipso descriptae.
Olim D. Bonaventurae (in 4. sent. dist. 17. art.
2. q. 2.) magis propendisse in secundam, palam
est legentis. Non tamen indubitanter, ac praesertim
illam, tutatus est: quippe ambobus commemoratis
solutis: Quae autem istarum opinionum verior sit,
dubium est, & difficile iudicare. Proprii opinioni,
quae nunc apud TT. magis recepta videtur, adhe-
sit inter alios veteres Scholasticos Ricardus de Me-
diav. ita scribens (in 4. sent. dist. 17. art. 3. q.
6.) Ille, qui commisit peccatum mortale, non statim
tenetur de necessitate confiteri, habita Confessoris
opportunitate; sed sufficit, quod semel in anno,
sicut statuit Concilium generale; nisi in quatuor ca-
sibus. Unus est ratione Sacramenti, alius ratione
periculi, tertius ratione conscientiae, quartus ratione
du-

aliquod malum meum temporale iniustum, licet i-
deo non obligat ad crimen meum detegendum.

Ratio propter quam ex Conc. Trid. cit. Christus
precepit integram peccatorum confessionem, scilicet
ut Sacerdos possit prudenter iudicare, punire, curare
&c. non minus probat integritatem confessionis fieri
debe eam nostra complicitas ad hunc fines necessaria,
quam cum nostra infamia penitentis. Præterea
inter Christianos complex suo facto tacite renunciat
iuri, quod habet ad servandam famam, sciens ne-
cessarium confitendi peccata.

Hinc penitens, qui cum unica sorore sua nota
confessario commisit incestum, tenetur confiteri in-
cestum in tali gradu.

In eadem hypothese penitens tenetur detegere per-
sonam, quæ fuit obiectum peccati, licet inculpabi-
liter, ex quo tamen in illam redundat aliqua infamia
apud confessorium, ut si quis forori, quamvis
omnino invitæ & reluctanti, stuprum intulisset. Nam
hic eadem ratio valet; præceptum enim integritatis
confessionis obligat penitentem ad detegendum de-
fectum aliquem occultum proprium infamem, licet
inculpabilem, si id necessarium sit ad exprimendum
sufficiens suum peccatum, ut in occulto illegiti-
mum sit, & sine dispensatione sit occultus.

Obfero. Licet etiam patefacere complicem, quan-
do hoc necesse est, ut media idonea suggerantur peni-
tenti, quibus a proxima occasione peccati liberetur,
vel ut penitens doceatur, qua ratione satisfacere
possit obligationi iustitiæ, aut caritati, qua te-
netur avertere grave malum imminens communitati,
vel complici, vel alicui tertio. Quia tunc subest
rationalibus causa detegendi; & quia alteri aperi-
tur peccatum occultum proximi extra confessionem no-
tam, non est malum, nisi dum sit sine iusta ac ra-
tionabili causa, vel ex intentione illud infamandi.

De Sacramento Penitentis, quod est ad Com-
plices in peccatis, duæ occurrunt SS. D. N. Benedi-
cti XIV. Constitutiones. Prior, quæ incipit *Suprema
omnium Ecclesiarum*, exiit in Vol. 1. Bullarii p.
535. Altera cuius initium est, *Ubi primum*, ha-
betur in Vol. 1. pag. 54. Utraque expolita, &
commentariis illustravit viri Cl. Ludovici Antonii
Maratoni. Ex quo & regulas Confessariorum prescri-
ptas, & nonnullas, quæ clarè Pontificis Consti-
tutiones declarant, excerptimas, atque Auctori, qui
hic in re ob nimiam brevitatem est obcurus, ad-
didimus.

I. Inquirere nomen Penitentis non licet, neque
ejus habitationem, aliasse ejus qualitates, & cir-
cumstantias, quæ personam illius detegant sine illa
rationalibili causa. Recte respondit quædam mulier
de suo nomine interrogata: nomen meum peccatum
non est. Ob hujusmodi curiositatem pecculidubio
peccaret Sacerdos.

II. Non licet penitentibus nomen complicis re-
velare; ejus enim est peccata sua, non aliena, ac-
curare. Peccato non caret, eoque interdum gravi-
qui fame proximi sine illa necessitate detrahit
Nam tu æquo animo ferres, si quis infamiam tuam
alteri proderet? Tu ergo præsta erga alios id quod
ad alios erga te præstatum cupis.

III. Si quis sponte, ex simplicitate tamen, & igno-
rantia, complicis nomen in confessione detegat, ut

rudibus et vulgo hominibus interdum evenit, non
peccat. Monendus tamen est, ut in posterum ab-
stineat.

IV. Quicumque iusto aliquo titulo sponte compli-
cem in confessione revelat, nullum incurrit pecca-
tum. Iustus extorsit causam titulum est, ut prætur
confilium ad distrumpendam pravam aliquam conse-
cutionem, ad consulendam famam propriam, cui mi-
natur insultum complex, si a peccando desistatur,
atque alia hujusmodi causæ. Prior est enim tutela
conscientiæ & fame nostræ, quam alterius.

V. Nomen complicis sibi five per ignorantiam,
five iusto titulo revelatum, sub sigillo confessionis
Sacerdos retinere debet.

VI. Inter Theologos anceps disputatio est, an
oblata sponte a penitente licentia revelandi complici-
cis, ea uti Confessarius possit ad correctionem ejusdem
complicis, atque ad alia officia in utilitatem illius,
aut Penitentis derivanda. Et quidem hoc hic diversis
casibus occurrere possunt, in quibus tam prudenter,
quam imprudenter ejusmodi licentia uti Confessarius
potest, ut certa statui hic regula nequeat. Sed in-
fra hæc de re sermo recurret.

VII. Ad integritatem confessionis licite potest, ac
debet Sacerdos penitentem interrogare de complice,
quom videlicet occurrere possit circumstantia agrava-
tas, & speciem peccati mutans. Neque enim exem-
pli causa sufficit confiteri commissum carnale pecca-
tum, sed simul aperendum est, an adulterium,
aut sacrilegium, aut incestus intercesserit.

VIII. Confessarius in hoc casu interrogans, si no-
men quoque, aut domum, aut alia signa exquirere
a penitente, per quæ sibi persona complicis reve-
laretur, graviter peccaret. Sui enim debito satis
penitens fecit, aperiendo circumstantiam peccati; &
dum cetera rite concurrant, absolvendus est. Ul-
terior Confessarii interrogatio ad peccaminosam curi-
ositatem est referenda, neque ad eam respondere
penitens tenetur; immo ex complurium Theologo-
rum sententia peccaret, si revelaret, ob præceptum
non infamandi proximum.

IX. Ubi ex necessitate integritatis confessionis peni-
tens animadvertit, fieri non posse, quin Confessa-
rius complice cognitur sit, puta si res fuit cum
sorore, aut uxore fratris; tunc ex sententia quo-
rundam gravium Theologorum obligatur ad qua-
rendum, & adendum alium Confessarium, cui i-
gnorus sit complex. Verum graves alii Theologi
sentiant, consilium hoc esse, non vero præceptum.

X. Accidere interdum potest, ut adigendus sit peni-
tens ad revelandum complice, quom nemp agitur
de gravibus malis vitandis, quæ in perniciem
Reipublicæ vergere possunt, fieri acriter, si Prin-
cipis via periclitaretur, si aqua mortifera populo
propinaretur, aut ex farina, cui ægyptium mixtum
foret, panis publicus conficeretur. Ut impediatur,
si fieri potest, hoc malum, obligatur penitens ad
exquirendum consilium Confessarii, qui pro sua pre-
sidentia aut per se, aut per ipsum penitentem reme-
dia conquirat. Nisi revelare velit penitens, mini-
me est absolvendus; nam ex lege non minus iustitiæ,
quam caritatis, tenetur illo pro vitio curare, ut in
tuto sit publica salus. De domo vivando, quod
private alicui personæ imminere potest, non loquitur

nam fere semper suppressis Complicum nominibus,
aut malefice detectam refricare, si per nos commo-
nium consilium præbere potest Sacerdos.

XI. Gravior peccat Confessarius, qui aut blandi-
tibus artibus, aut minis hauriat, aut extorqueat a
penitentibus nomina complicum absque iusta neces-
sitate velit. Gravius etiam delinquit, si ob nega-
tam revelationem absolvere penitentem recuset.
Non enim licet infamiam proximi ex legibus detra-
ctionis investigare; neque ad eam prodendam
obligatione alio costringitur penitens; immo, si
præcisa necessitate, revelaret, ex multorum sen-
tentia reum se peccati faceret.

XII. Neque gravis peccati reatum effugeret Sacer-
dos, si revelationem complicis exigeret, ut per ope-
ram suam correptioni, & correctio illius præstaretur.
Nam Confessarii munus tantummodo est curare vul-
nera penitentis, non vero aliena; exquirere peccata
penitentis, non aliena. Neque is tenetur ad eos
corripiendos, qui crimina sua sibi revelare nolunt;
immo cavere debet a corripiendo ob scandalum, quæ
male facile consequerentur.

Quod attinet ad ipsam Constitutionem; in Pri-
mis, inquit, animadvertendum est, quod hic dam-
natur omnis Confessarius curiositas, quæ necessa-
ria, aut utilis non sit penitentibus. Hoc est, eis
interdicitur quæcumque arte exquirere nomen & ha-
bitationem complicis, & præcipue puniendus dicitur,
qui minis, & negata absolutione notitiam hæc ex-
culpere conetur. Item perverfa, & perniciosa de-
cernitur Confessario illorum praxis, qui a Peni-
tentibus, socii hujusmodi, seu complicis nomen ex-
quirunt, atque ad illud sibi revelandum non indu-
cere modo suadendo conantur, sed quod detestabi-
lius est, denuntiant quoque, nisi revelent, absol-
utionis Sacramento sine negatione, prorsus adiungunt, at-
que compellunt; immo etiam complices ejusdem ne-
dum nomen, sed habitationem in super locum sibi ex-
gant designant. Quibus verbis praxis eorum prohi-
bitur, qui nullum iustum titulum habentes Complici-
cum nomina fructuant, & indebitè curiositates reos
se statuunt. Neque enim Sapientissimus Pontifex
damnationem ad eos casus extendit, in quibus aut
integritas confessionis, aut publica necessitas, aut pre-
nitens ipsius conscientia exigat, ut Penitens com-
plicem revelet. Quod quom accidit, ipsum peni-
tentem hortari, interdum etiam adigere potest ad
revelandum, omisso tamen nomine, & loco habita-
tionis; si fieri potest. At quandoquidem nonnulli
causam hanc interrogandi de complice præferbant,
videlicet ut ipsum postea corripere, atque in ejus
utilitatem hujusmodi revelatione uterentur; casum
hunc præcipue diversis verbis se damnare Pontifex
proferitur, ita ut in posterum, quamvis etiam non
palliat, sed in bonum finem excogitata ea causam
adhiteretur, nulli Confessario liceat inquirere nomi-
na complicum. Sunt verba Decreti: *Quam illi qui-
dem intolerandam imprudentiam, tum procurandam
complicis correptionis, aliorumque bonorum colligen-
dorum speciosa prætextu colorare, tum emendationis
quibusdam Doctorum opinionibus defendere non du-
bitant. Quod sane decretum, quam iustum sit &
disciplina Ecclesiastica conforme, nemo non intelli-
git. Ecquid enim sine necessitate infamiam alterius
occultam prodere fas est? Immo aut incaute*

de licet, joberum. Deinde quam Sacerdotes tenean-
tur monere penitentes, ut sua quidem, non vero
aliena crimina confitentur; quid est quod ipsi postea
sibi potestatem usurpent extorqueendi a penitentibus
aliorum peccata? At hoc, inquam, recta intentio-
ne exquirunt, atque ut complice quoque ad me-
liorem frugem deducamus. Sed nulla tibi est obli-
gatio corripendi, nisi quom confessio reos in sacro
Tribunali statuit. Contra tibi obligat est servan-
di sub sigillo, quæ tibi in confessione revelatur,
five penitentis nomen, five aliorum. Præterea inde-
bitis hæc interrogacionibus penitentes a Sacramento
detretes, dum eos prodere cogis id quod ipsi a dete-
gendo abhorrent, neque illa obligatione detegendi,
tenentur. Gravioris etiam peccati reum te facis
quotiescumque ob negatum Complicis revelationem
penitentem absolutionem negas. Dum tuo munere fun-
ctus fuerit penitens, & peccata sua detectata, ean-
dem plene fuerit confessus cum proposito non pec-
candi, neque agitur de recidivis, de occasione pro-
xima, aut de penitentibus diu in ceno gravium pec-
catorum voluntariis, id juris ad absolutionem penitens
acquisivit, ut sine gravi injuria, & contemptu, aut
abusu Sacramenti Confessarius denegare eandem
non possit. Ad hæc, quilibet ex notitia complicis
in confessione habita, quamquam licentia penitentis
confitens complice corrigendum suscipit, scandalis
non paucis obnoxius est. Indignant enim quicum-
que secreta sua crimina detecta videt, fusque fame
vulnus illatum apud Confessarium. In querelas isti-
tur is facile erumpit, & sigillum Sacramentalis fra-
ctum suspicabitur, & sacerdotem velati proditorem
tanti Sacramenti habebit, quæ certe in perniciem
Religionis vergere possunt. At quanto graviores tra-
gedias excitabit complex, ubi reciderit, non sponte
factum, sed extortum fuisse in confessione revela-
tionem sui nominis, atque licentiam revelatione illa
utendi? Nam hic hæc licentia fracti sigilli reus foret
Sacerdos. Igitur intoleranda impudens, &
zeli fine scientia facinus hic habes. Detamte tam-
quam sine dolo malo, & in bonum tantummodo finem
complicis nomen Confessarius detegendum curaret,
fieri non posset, quin hominum malitia id tentatum
arbitraretur in pravum aliquid finem, ex quo non
levis invidia, atque odium adiverfus ipsum Sacramen-
tum conceperetur. Et sane quom inter tot probos
Ecclesiæ Ministros vix fieri possit, quin aliquis in-
terdum a conceptivitate in transverfium agatur, &
in venenum convertere possit, quæ Christus Dominus
in medicinam nostram insinuat; satis eiusmodi
periculum foret, ut omnino præcluderetur in poste-
rum aditus ejusmodi interrogacionibus minime ad Sa-
cramentum necessariis, & tam facile scandalum, &
perniciem animarum pariturus. Propterea sapientissi-
mus Summus Pontifex in Decretali addidit: *Nec fieri
potuit, quin ea de causa ob hoc oblatione, & scan-
dala, & non Ministrorum tantum, sed facti erant
ipsius Ministerii adium, & animarum ingens per-
turbatio in populo fidei exorta sint.*

In alterius vero Confite. Comment. iterum, ait,
conficitur quæcumque perverfa Confessario curiosi-
tas, ac præcipue negantium absolutionem remu-
nibus revelare complice, eoque a Sacra Inquiru-

puniendo s. Sedes decernit: Dummodo tamen bus-
jusmodi interrogandi, ac denegandi actus talibus
circumstantiis conjunctus sit ac confessio; que sic
agentem Confessarium de adhesionem ad predictam
reprobationem praxim, tamquam ad licitam, vel alio
quouis modo de prava credulitate suspitionem red-
dant. Si enim circumstantie desint, deferendum
non erit ille ad inquisitionis Tribunal. Non desunt
sane Confessarii simplicitate laborantes, qui melius
confitentis remittentis se prospicere posse aliquando
putant, si nomen complicis audiant. Fieri potest,
ut nulla malitie suspicio in ipso cadat, quod non
difficile propriis potest. Quam exempli causa de
furtis, de fraudibus, de periclitante alicujus honore
agitur, non bonus Confessarius (imprudenter for-
tasse) exquirat complicis nomen, consilium, ut sibi
videtur, opportunum daturus. Hic tamen illius er-
ror ad cognitionem inquisitionis non perit. Idem
infra aliis dixeris verbis inculcat Pontifex inquitens:
Quod si Confessarii de complicis nomine perperam
interrogantis, absolutionemque, in sibi detegatur
actum denegantis contingat ejusmodi esse, ut quam-
vis imprudens, & malus, simplex tamen quidam,
& nudus actus fuerit, id est circumstantiis desit-
tus, que de prava credulitate, vel de mala ad-
hesionem ad praxim in sepe dicto nostro Brevis repro-
bationem tamquam illicitam, eundem Confessarium
suspectum reddant: tunc istiusmodi delictum, neque
denuntiationis oneri, neque Sancti Officii predicti
cognitionis subiectum erit, sed de illo cognoscere, ar-
bitrio de delinquentem Confessarium per suspensionem
ab audiendis confessionibus, vel alias canonice, &
legitime penas pro delicto modo animadvertente ad
locorum Ordinarios in sua cuiuscumque diocesis con-
tinento spectabit. Recluse hec, nam ea, que er-
rorem, aut suspensionem erroris contra dogmata Fi-
dei, aut opinioniones scandalosas, & perniciosas, a
Sede Apostolica damnatas, minime continent, ab
Inquisitionis jurisdictione remota sunt. Equivocum
vero Pontifex nihil voluit inminutum de ordina-
ria jurisdictione Episcoporum, quam tamen lesam
ad Inquisitione Generali idem, ut supra vidimus,
expulsiabant.

Reque si quis conoverit, quemquam et Confessa-
riis deliquisse modis in Pontificio Brevis expressis,
obligatur ad illum denuntiandum Sancto Officio in-
tra terminum triginta dierum, tunc solum quam
circumstantie occurrant, que indicant, aut iusta sus-
picionis locum prebeant, Confessarium credere licitum
huiusmodi interrogationem que intrinsece illicita
sit, nisi forte legitima aliqua causa interrogandi, de
qua supra egimus, intercedat. Ad hoc etiam, ut
denunciatio facienda sit Sancto Officio, exigit Pon-
tifex, ut Confessarius Sacramentalem absolutionem
penitentis denegat. Exceptionem alteram nunc ac-
cipere. Verum tamen, subdit Pontifex, ab huiusmo-
di genere iustis de causis eximi volumus, & exi-
minis personam ipsam Penitentem dumtaxat in
causa propria, id est in casu, quo suum peccatum
confitens, a Confessario adigatur ad sibi manifestan-
dum nomen complicis in eodem peccato; tunc enim
penitentem huiusmodi ab obligatione eundem Con-
fessarium denuntiandi liberamus. Sed quando aliunde,
quam ex propria, ut dictum est, confessione,

novit, Confessarium aliquo ex superius enumeratis,
& Sancto Officio denuntiandi modis deliquisse,
tunc cum & ipse denuntiare ex ista
aliunde habita notitia teneatur.

Quest. VII. An peccata dubia debeant aperiri
in confessione?

Resp. Affirm. Si dubium sit cum fundamento, five
dubites an mortaliter peccaveris, five an confessus
fueris peccatum, quod certo scis esse mortale. Ita
Suar., Sanch., De iugo, Valent. &c. Et videtur
communis sententia. Prob. 1. Ex sensu & praxi
fidelium, cuius initium dignosci nequit: quare ab
ipsis Apostolicis a Christo, vel Spiritu Sancto edoc-
ta manavit: 2. Ex ipsa natura Sacramenti per modum
Tribunali instituti, in quo cum Christo influerit
Sacerdotis tanquam Vicariis Dei pro remissione pec-
ccatorum obtinenda, voluit ut ea omnia peccata ad
eos deferrentur, pro quibus precepta erant contritio
perfecta, qualia sunt non solum mortalia certa, sed
etiam dubia. 3. Non confitendo illa, exponis te
periculo non confitendi omnia mortalia contra pre-
ceptum divinum. 4. Possideo vitia pro lege confi-
tendi, a qua Conc. Trid. sola venialia excipit. 5.
Ex Conc. Trid. peccata, que sunt in conscientia de-
bent declarari: ad dubia, ut dubia, sunt in conscien-
tia, & remitti debent saltem ut dubia: & proinde
cognosci ut talia. Confirmatur ex S. Thom. q. 6.
Supplementi art. 4. ad 3. ubi ait: Quando aliquis
dubitatur de aliquo peccato, an sit mortale, teneatur
illud confessi dubitatione manente. Quia qui ali-
quid commisit, vel vitium in quo dubitatur esse
peccatum mortale, peccat mortaliter, discrimini se
committens. Et similiter periculo se committit, qui
de hoc quod dubitatur esse mortale, negligit confiteri:
non tamen debet asserere illud mortale esse, sed
dubitativè loqui, & iudicium Sacerdotis expectare,
cujus est discernere lepram & lepram.

Porro lex confessionis non est odiosa, sed fa-
vorabilis: cum sit a Christo instituta ad salutem a-
nimarum, & ad peccata commissa delenda, ac iu-
rura praevidenda.

Hinc 1. Qui certo iudicat se peccasse mortaliter,
sed dubitat an peccatum illud confessus fuerit, tene-
tur illud confiteri: quia non potest prudenter iudicare
se certe obligationi confitendi integre satisficisse.

Hinc 2. Qui scit se commississe peccatum aliquod,
sed dubitat sit ne mortale, an veniale, teneatur hoc
peccatum confiteri. Nam non potest prudenter iudicare,
se non peccasse mortaliter, ac proinde o-
mittens confessionem illius peccati, exponere se
periculo non faciendi confessionem integram.

Hinc 3. Qui post diligens examen dubitat an ali-
quod peccatum, quod scit esse mortale, admiserit,
teneatur illud confiteri. Nam si non potest iudicare
prudenter, se non admisisse tale peccatum, ac pro-
inde si illud non confiteatur, exponit se impruden-
ter periculo non faciendi confessionem integram. Item
si non vult sufficienter, & quantum est in se,
satisficere obligationi consistendi omnia mortalia.

Observa 1. Peccata dubia declaranda sunt ut dubia,
sicut certa ut certa. Qui mortale ut dubium
confessus est, si postea certo norit illud a se com-
missum esse, tenetur iterum illud confiteri ut certum;
quia ex instituta one Christi penitens tenetur omnia

mor-

mortalia confiteri prout sunt in ejus conscientia; &
eo modo, quo Sacerdos recte censere possit de eo-
rum gravitate, & poena convenienti imponenda. Ex
contra qui peccatum ut dubium confessus est, quod
postea cognoscit se non commississe, non tenetur in
sequenti confessione id aperire: quia carentia peccati
non est materia confessionis. 2. Qui non habet pec-
cata nisi dubia, teneatur confiteri peccatum aliquod
certum; saltem veniale, licet antea remissum, ne
exponatur Sacramentum periculo nullitatis.

Quest. VIII. An peccata mortalia ex oblivione,
vel ob ipsam aliam causam omissa, debeant decla-
rari in sequenti confessione?

Resp. Affirm. Quia 1. Ita est generalis fidelium
persuasio, & praxis. 2. Ex Conc. Trid. sess. 14.
cap. 7. necessarium est iure divino, confiteri omnia
& singula mortalia post baptismum commissa, quo-
rum memoria habeatur. 3. Ex S. Thom. in 4. di-
21. qu. 2. art. 2. ad 4. quodlibet mortale debet
subijci sententiae Sacerdotis, ut pro eo imponat sa-
tisfactionem convenientem. 4. Alexander VII. dam-
navit hanc propositionem. Peccata in confessione omi-
ssa, seu obliata ob insani visum periculum, aut ob
aliam causam, non tenentur in sequenti confessione
exprimeri.

Item qui tantum confitit, & genericè mortalia
peccata confessus est, eo quod distinctum eorum nu-
merum & speciem non recordatur, tenetur postea
in sequenti confessione, si recordetur, eorum nume-
rum distinctum & speciem confiteri. Quia est pre-
ceptum divinum confitendi distincte omnia, & sin-
gula mortalia quoad numerum & speciem, quod he-
nondum observavit.

Quest. IX. An qui aliquam circumstantiam in
confessione aperitiam oblitus est, teneatur postea
confiteri iterum peccatum, ad quod illa circumstan-
tia pertinet?

Resp. Affirm. Si tota malitia huius circumstantie
nequeat exprimi sine declaratione peccati, quia tunc
huius declaratio per se necessaria est ad circumstan-
tiam aperitiam.

Quest. X. Quenam integritas ad valorem, et
effectum Sacramenti requiratur?

Nota. Duplex distinguitur confessionis integritas,
materialis, & formalis. Confessio materialiter in-
tegra, est accusatio omnium mortalium commissorum
quoad numerum, speciem, & circumstantias de-
clarandas. Confessio formaliter integra est accusatio
eorum dumtaxat mortalium, que poenitens pos-
set & debet declarare in illis circumstantiis, in quibus
versatur.

Resp. 1. Per se loquendo integritas confessionis ad
valorem Sacramenti requiritur, ut quantum
mortaliter fieri potest, declarantur: 1. Omnia pec-
cata mortalia tam occulta, & interna, quam exte-
rna & publica, etiam aliunde essens nota Con-
fessario, neque enim notitia Confessarii, sed confes-
sio poenitentis est pars Sacramenti. 2. Eorum nu-
merus. 3. Omnes species morales. 4. Omnes cir-
cumstantie, tunc que speciem mutant, tunc que so-
lum addunt malitiam mortalem ejusdem speciei. 5.
Ipsi actus externi, & affectus mali ac damna inde-
fecta. 6. Peccatum complicis, & persona que fuit
objectum peccati, dum aliter proprium peccatum suf-

ficienter exponi nequit. 7. Omnia mortalia dubia.
Prob. Quia ut probavi, horum omnium declaratio
peccata est a Christo, qui instituit Sacramentum
Poenitentiae per modum iudicii reconciliativi & pu-
nitivi; in quo videlicet non solum reus absolvitur,
sed etiam conveniuntur: puniatur, & contra relatum
premiatur. Talis autem iudicii reusitudo & equitas
exigit cognitionem adequatam causae, quantum
mortaliter haberi potest.

Hinc quae sine iusta causa aliquod mortale, vel
circumstantiam necessariam scienter celat, facit con-
fessionem nullam & sacrilegam, ex Conc. Trid. c.
5. ibi; Qui scienter aliqua reticent, nihil divina
bonitati per Sacerdotem remissionem proponant.
Quare non solum illud mortale sacrilegium, sed
etiam omnia alia mortalia, que confessus est, tene-
tur iterum singillatim confiteri: nam ex precepto
Christi omnia peccata subijci debent valiae absolu-
tioni.

Resp. 2. Integritas materialis non requiritur abso-
lute; quia saepe est impossibilis cognitio omnium
omnino mortalium, etiam post diligens examen. At
ex Concil. Trid. c. 5. Impium est, confessionem,
qua precipitur, impossibiliter dicere, aut carnifici-
nam conscientiarum appellare.

Resp. 3. Absoluta si sit integritas formalis, Quia
confessio formaliter tantum integra, est ea, in qua
ex gravi iusta causa, vel ob oblivionem culpabili omi-
tuntur aliqua peccata. At talis confessio sufficit;
nam secundum Doctores omnes, varis sunt causae
excusantes a confessione omnium mortalium, que ge-
nerant ad improbitatem physicam & moralem revo-
cantur, quia Christus noluit, ut Sacramentum Po-
enitentiae institutum in gratiam Fidelium lapsorum,
& ut medium ad justificationem necessarium, foret
illis non solum absolute, sed etiam mortaliter impos-
sibile, ubi damnatum aliquod valde grave confessio
extrinseca.

Hinc a confessione integra materialiter excusantur.
1. Qui ex oblivione inculpabili, vel ignorantia in-
vincibili, aliquod mortale omittunt. 2. Muti, si
per gestus, scripturam, vel alia iuga nequeant om-
nia declarare. 3. Qui versantur in periculo morien-
di ante absolutionem, nisi mox detur; tunc enim
auditis aliquot, absolvendi sunt. 4. Cum in nau-
fragio periculo imminenti, vel instante pugna, ne-
queant omnes integre confiteri; tunc sufficit confessio
confusa, quia omnes simul significant se peccasse,
dolere de peccatis, & velle absolvi. Immo tunc
poterunt simul absolvi, si necesse sit, per hanc for-
mulam: Ego vos absolvo ab omnibus confisus &
peccatis. Si tamen unumquodque potest saltem aliquod
peccatum in particulari confiteri privatim, ad id te-
netur. 5. In quorum idioma non nisi ex parte in-
telligi potest a confessorio, si nequeant aliter confi-
teri, sitque necessitas confitendi, vel iuxta aliquos
urgere preceptum annuae confessionis. 6. Sacerdos,
cum peccatum suum confiteri nequit aliquo fractione
ignili confessionis. 7. Quicumque confiteri nequit
aliquod peccatum sine gravi damno confessionis in-
trinsecae, temporalis, vel spiritualis, five proprio,
five etiam alieno; nam lex caritatis obligat ad dil-
gendum proximum sicut nos ipsos, & proinde ad
vitandum eius damnum; ut si prudenter timeas, ne

con-

confessarius, qui solus haberi potest, frangat sigillum, vel ex tua confessione sumat occasionem peccandi, vel graviter nocendi proximo. Sed tunc requiritur iusta causa confitendi hic & nunc tali confessario, ut præceptum confitendi, vel necessitas celebrandi ad vitandum grave scandalum, aut infamiam; alioqui ad eundem grave scandalum, vel differenda confessio, si commode differri queat. Item si in hunc vires periclitentur in accurato peccatorum declaratione, vel si integra confessio laborantis morbo valde contagioso a longe audiri nequit, nec prope sine periculo maximo mortis confessoris, tunc auditio tua, aut altero peccato potest absolvi. At magnus populi concursus, dies Indulgentie, vel festivitatis magne, ut Paschatis, per se præcise non excusat ab integritate confessionis: quia tunc non adest sufficientis necessitas dimittendi confessionis; & maximi inde abusus ac magna incommoda oriuntur. Hinc Innocentius XI. damnavit hanc propositionem: *Licet sacramentaliter absolvere dimittat confessus, ratione magis concursus pauperum, qualis, ver. gr. potest contingere in die alicuius magnæ festivitatis, aut indulgentiæ.*

Porro semper remanet obligatio confitendi peccata omnia, sub lato impedimento.

Dixi, *Confessionis extrinseca*: Nam incommodum confessioni velut intrinsecum, seu natum sequi ex ipsa confessione, ut confusio penitentis, vel iactura bonæ opinionis apud confessarium, non excusat: alias nullum esset præceptum confessionis, nec per se obligaret.

Resp. 4. Ad valorem Sacramenti requiritur confessio integritas respectu eiusdem Sacerdotis & eadem absolutio: ita ut omnia mortalia, que sunt in conscientia, necessario declaranda sint eidem Sacerdoti, & in ordine ad eandem absolutioem. Est de fide, & constat. *Prob. I.* Ex perpetua Ecclesiæ praxi, que nunc cernitur, & cuius iurium cum ingenerat, non ostendi potest, ab ipsius Christi præcepto rependum esse. 1. Ex Conc. Later. IV. c. *Omnia* 3. Ex Conc. Floren. in Decreto, docentibus omnia peccata eidem Sacerdoti declaranda esse; & in hoc ius divinum duntaxat explicat. 4. Ex Concil. Trid. sess. 24. c. 5. declarante confessionem, in qua penitens aliquod peccatum Sacerdoti reticet, esse nullam: *Qui sciens, inquit, aliqua reticent, nihil divina bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt: Non dicit Sacerdos.* Ratio est voluntas Christi, qui omnia peccata subieci iudiciali sententia Sacerdotis. Sententia autem æquitas ac restitudo exigit cognitionem adæquatam causæ, in quam fertur. Unde cum sententia absolutioem ferat in omnia peccata mortalia (non unum sine alio remitti nequit) prærequirit, quantum fieri potest, cognitionem omnium mortalium.

Quest. XI. An penitens tenetur diligenti examene præmittere confessionem?

Resp. Affirm. Prob. 1. Ex Concil. Trid. sess. 24. c. 5. dicente, præcepti confessionem omnium mortalium: *Quorum post diligentem sui confessionem conscientiam habent...* & a penitentibus exigi, ut postquam quisque diligentem se excusserit, & conscientia sua sensus omnes, & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum mortaliter offendisse meminerit. 2. Qui præcipit actum, si

mul præcipit etiam media ad illum necessaria. At diligens examen est necessarium ad confirmanda omnia peccata. Ea autem diligenter adhiberi debet, *quomodo in rebus gravissimis ponere solentur, ait Catech. Roman. & que moraliter sufficit ad cognoscenda peccata commissa, consideratis capacitate, & memoria penitentis, diuturnitate temporis ab ultima valida confessione tranfacti, multitudine & qualitate negotiorum, occasione, & consuetudine peccandi, alique circumstantiis. Quare non æquale in omnibus requiritur examen, sed in aliis brevius, in aliis longius.*

Quest. XII. Quandoam iterari debet Confessio? *Resp.* Quoties fuit nulla, five culpabiliter, five inculpabiliter; five ex parte penitentis defectu doloris, vel proposito sufficienti, & integratis formalis, vel ob notabilem negligentiam in excutienda conscientia, nisi confessor esse suppliciter; five ex parte confessorii defectu potestatis aut intentionis requiritur. Quia in his casibus Sacramentum fuit nullum, & sic peccata non fuerunt per illud remissa. Omnia autem peccata mortalia debent subijci potestati clavium, & remitti per Sacramentum Penitentia, ideoque per confessionem, & contritionem debitam, & absolutionem validam. Item dicit, si dubium sit, an confessio irrita fuerit: nam præcepto certo non iustitur per dubiam executionem, & in dubio pars tutior eligi debet.

Sed an is qui fecit confessionem aliquam invalidam, tenetur cum illa omnes subsequentes iterare?

Resp. Tenetur, si eas fecit cum conscientia confessionis invalidæ, quia reversa sunt omnes invalidæ, ob defectum essentialem. At si post unam confessionem invalidam, postea fecit alias cum debita dispositione, & bona fide procedens, præcedens defectus nullam habens memoriam; non tenetur, inquit Sylvius, has repetere, sed solum illam, vel illas, quas fecit cum conscientia defectus: quia illæ fuerunt validæ, cum habuerint omnia necessaria ad bonam confessionem.

Quest. XIII. An est mortale mentiri in confessione?

Resp. 1. Mortale sacrilegium est omne mendacium in materia confessionis necessaria, ut si penitens falso neget, se commississe mortale nondum legitime confesum, vel circumstantiam necessariam; vel si neget aliquod aliud grave, quod interrogatus a confessario tenetur aperire, qualis est peccandi consuetudo, dispositio præsens &c. Nam tunc in re gravi ad Sacramentum, vel ejus rectam administrationem pertinente, decipit iudicem suum, & medicum a Christo institutum, ut secundum cognitionem per confessionem partam, & remedia opportuna præscribat. Item dicit, si contra conscientiam falso afferat se commississe mortale: quia iudicem suum in re gravi ad iudicium Sacramentale pertinente & necessarium decipit, & per illam additionem in re gravi ejus iudicium pervertit. Secus, si verum parat.

Item mortaliter peccat, qui in confessionibus generalium falso asserit, se iam peccata aliqua mortalia confessum fuisse. Quia in re gravi & necessaria decipit Confessarium, qui parat mortalia illa jam deest arata & remissa fuisse, nec jam esse materiam necessariam

Sa-

Sacramenti; unde non potest prudenter penam convenientem pro illis statueri: nam non eadem pena pro peccatis mortibus nondum sacramentaliter remissa, quæ pro peccatis sic jam remissis, imponi debet.

Resp. 2. Mendacium in materia non necessaria, hoc est, quod non fit sub mortali declaranda, ut sunt peccata venialia, vel mortalia jam legitime confessæ & remissa, quorum cognitio non est necessaria ad recte administrandum Sacramentum, est ex communi sententia solum veniale. Quia tunc non decipitur graviter iudex in ordine ad debitum iudicium, cum materia non sit necessaria, nec spectet ad substantiam iudicii necessariam; est tamen veniale gravius ob irreverentiam Sacramenti. Est autem mortale, si aliud deo datur materia valida Sacramenti, nam tunc irrita reddetur absolutio.

Quest. XIV. An peccata venialia sunt materia sufficienti confessionis, licet non necessaria?

Resp. Affirm. Ita Concil. Trid. sess. 24. c. 5. Venialia quæcumque redduntur utilis, citra unum omnem præsumptionem in confessione dicantur, quod primum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra cultum, multique usus remissis explari possunt. Nam Christus dedit sacerdotibus potestatem remittendi generatim omnia peccata, que remitti possunt, Joan. 20. Quorum remissis peccata, remittuntur eis. Porro extra casum necessitatis non sunt confitenda venialia tantum in genere, sed debet aliquo addi in specie, ut v. gr. aliquid mendacium, tum quia est contra gravem fideliem, tum quia aculeato & iudicium per se loquendo fieri debent circa materiam in specie determinatam. Ita Suarez, & alii communiter.

Quest. XV. An quævis peccata jam remissa per absolutionem, sunt semper materia sufficienti nova confessioni?

Resp. Affirm. Communis est certa sententia est, inquit Suarez. Prob. 1. Ex extravag. Bened. XI. de privili. ubi ait, eadem peccata iterato confiteri salubre est. 2. Quia peccata jam remissa possunt esse materia contritionis & confessionis, atque possunt adhuc remitti remissione priorem confirmante per novam gratiam; & Christus remittendi potestatem non restringit ad unum actum remissionis, propter maiorem utilitatem animarum. 3. Ex priorum ac doctorum hominum usus Ecclesiæ noto, nec reprehensum, quo probatio valet: nam hanc adhibet Conc. Trid. supr. cit. ad probandum valorem confessionis venialium.

Nota. Confessor dubitans, an ea, que penitens confitetur, sint peccata etiam venialia, non potest eum absolvere. Quia non licet applicare formam materię dubiæ, alioqui exponeretur Sacramentum periculo nullitatis; sola autem peccata sunt materia remota penitentia. Quare ut detur materia certa, curare debet, ut penitens confiteatur peccatum certam jam alias remissum, & illud in contritione includat.

Quest. XVI. An confessio necessaria fieri debeat voce?

Resp. 1. Id non est de essentia Sacramenti; sed confessio potest valere fieri muribus, gestibus, vel scripto, si desit facultas loquendi. Constat, 1. ex

praxi Ecclesiæ, qua. motibus vocis uti solent, per natus vel alia signa confitentes absolvit. Et ex Rituali Romano docente moribundum vocis uti delinquentem absolventem esse. 2. Quia Christus solum præcepit confessionem, quia peccata declarantur Sacerdoti ut iudici; quod sufficienter fieri potest per natus, vel scripturam.

Resp. 2. Non licet absque necessitate aliter quam voce confiteri. Constat, 1. Ex communi Theologorum consensu. 2. Ex consuetudine Ecclesiæ vim legis obtinente, & obligante graviter, utpote de re spectante ad convenientem modum perficiendi Sacramentum; nam verba sunt alii signis longe aptiora ad significandum, & ex S. August. tenent in significando principium. 3. Ex Conc. Florent. requirentem confessionem oris, & ex Bened. XI. in Extrav. *Inser cunctas, de privili. ibi. Nisi articulus necessitatis occurrat, Sacerdoti sacris confessioni exigitur.* Et vero alia signa non sunt inducta, nisi in supplementum verborum vocalium. Ex institutione Ecclesiæ tenetur homo, qui potest, ut verbo confiteatur non solum propter hoc, ut ore confitens magis erubescat, & qui ore peccatoris, ore purgatur sed etiam quia semper in omnibus Sacramentis accipiuntur id, cuius est communior usus. Unde & in manifestatione peccatorum contritus sui verbis, quibus homines communiter & expressius suos conceptus confiteri solent. Ita S. Thom. Quod. 1. qu. 6. art. 1.

Resp. 3. Qui voce non potest, tenetur alii signis etiam scripto confiteri, etiam extra mortis periculum. Quia præceptum confitendi obligat saltem, cum sine gravi damno confessioni extrinseco obtemperari potest. Sed hic modus confitendi nullum damnum, saltem grave, affert. Neque scriptura est per se instrumentum publicationi obnoxium, & potest statim comburi, vel laceri.

Quest. XVII. An excusatur a confessione, qui confiteri nequit, nisi per interpretem?

Nota. Ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 5. neque est necessarium iure divino, ut confessio publice fiat, sed valde confectio secreta & auricularis, neque a Christo prohibitus est modus publicæ confitendi. Unde ex communi sententia valet confessio, five secreta, five publice facta; nam ad valorem Sacramenti solum requiritur accusatio peccatorum facta Sacerdoti ut iudici: hæc autem potest esse utroque hoc modo.

Resp. Multi docent, neminem ex vi præcepti confessionis obligari ad confitendum per interpretem, licet recte possit, eo quod Christus non nos obligavit ad declaranda peccata, nisi soli Sacerdoti absolute ministro; nec ex Conc. Trid. sess. 24. cap. 5. Christus præcepit, ut peccata declararentur publice, id est, coram aliis. Preterea Conc. Later. IV. præcipit Sacerdoti, ut penitens omnia sua solus peccata confiteatur Sacerdoti.

Tamen S. Th. in 4. diff. 17. qu. 3. art. 4. qu. 3. postquam dixit: *In eo, qui usum lingue non habet, sicut mutus, vel qui est alterius lingue, sufficit quod per scripturam, aut nutum, aut interpretem confiteatur, quia non exigitur ab homine plus quam possit; aut generatim, Quando non possumus unam modo, debemus secundum quod possumus confiteri.* Certe ad

id

id tenetur saltem ex precepto caritatis propriae, si a iuqui diu abstinendum esset a confessione. Quia tunc periculum esset diu permanendi in peccato, cum difficile sit, nec ita frequens, habere committionem perfectam; haecque obligatio maxime iuge in periculo mortis, ubi tenetur omnia media iustiora adhibere ad salutem consequendam. Non pauci autem dicunt, sufficere tunc confiteri per interpretem aliquid iustitiam peccatum, accusando se de ceteris in generali; nam integra peccatorum confessio precepta est, dum morlitter fieri potest soli Sacerdoti. Sed Delugo docet, preceptum divinum obligare ad confitendum in articulo mortis omnia mortalia per interpretem, eo quod manifestatio peccati apud duos sigillo obstrictos non sit detrimentum ita grave, ut propter illud preceptum divinum confitendi omnia mortalia prorsus omittatur, & non tantum differatur. Neque talis confessio potest censeri publica, si cut neque est publica confessio, quia idem peccatum reservatum manifestatur superiori & inferiori. Adhuc ob eandem rationem non teneri in articulo mortis confiteri omnia mortalia, etiam si scilicet Sacerdotem aliquod relevationem alteri, si nullum aliud malum timeatur, nisi mera notitia peccati manens in uno alio, qui tali notitia in nullius praedjudicium possit uti. Et hoc potest servandum in praxi.

Quaest. XVIII. An confessio Sacerdoti praesenti necessaria fieri debeat?

Resp. Affirm. Prob. 1. Ex usu totius Ecclesiae. 2. Ex Concil. Trid. sess. 14. c. 1. Christus eos, qui se post baptismum crimine aliquo contaminaverunt, ante hoc Tribunal (Sacramenti Penitentiae) tamquam reos sibi voluit. Ergo ex institutione Christi ad validam absolutionem requiritur, ut poenitentem coram Sacerdote iudice sistatur, & personaliter compareat. 3. Ex Decreto Clem. VIII. dato an. 1602. quo hanc propositionem, scilicet licere per litteras seu intermedium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, ac prohibuit. Quod intelligendum est non solum confessorum, nempe quoad confessionem & absolutionem simul, sed etiam divinum, nempe quoad alteram, ut postea declarat ipse Clemens, & Paulus V. 4. Quia debita iuxta Sacramenti administratio fieri non potest. Nam Sacerdos potest & debet absolvere moribundum sensibus delictatum, qui ipso absente absolutionem petit.

Quaest. XIX. Quanam observanda sunt circa praecipuum Ecclesiasticum confessionem?

Resp. Sequantur. 1. Hoc preceptum obligat omnes fideles adultos ad confitendum saltem semel in anno, ex Conc. gener. Later. IV. c. 21. ibi: Omnis virqueque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti.

Idque sub mortali, ut patet, tum ex gravitate materiae, tum ex poena adiuncta: Alioquin et vivens ab ingressu Ecclesiae arceatur, et mortui christiana careat sepultura. Nominis proprii Sacerdotis intelligitur quidem Parochus, sed sine exclusione Episcoporum, & Sacerdotum ab eis delegatorum. Nam Episcopi eandem & longe majorem jurisdictionem habent in parochianis, sicutque pastores ipsorum parochianorum: quare hic canon intelligitur salvo iure Episcoporum.

2. Praecipitur confessio valida, sacramentalis, & apta ad reconciliationem cum Deo, ideoque per absolutionem validam terminata. Nam ex Conc. Trid. cap. 5. Ecclesia id praecipit, ut praecipuum divinum confessionis saltem semel in anno impletur; ac proinde non aliam confessionem praecipit, quam Deus 3. at Deus praecipit confessionem validam, ac dolorosam, quam sequatur absolutionem: Hinc Alexand. VII. damnavit hanc propositionem: Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacti praecipio Ecclesiae. 3. Qui toto anno confessionem omisit, tenetur fieri prima die anni sequentis, si potest; ut prima data opportunitate, & continue, donec impleverit; aliqui peccat deinceps, & toties quidem, quoties potest commode confiteri, & omittit. Nam Ecclesia absolute praecipit confessionem annuam primario propter se, prohibetque ejus dilationem ultra annum; ita ut annus deliquit non ad finitandum, sed ad sollicitandam obligationem iure divino impolitam, & ut terminus ultra quem remaneat obligatio; ut patet ex his verbis Concil. Trid. Saltem semel in anno: lex enim Ecclesiae lata fuit, ut fideles non nimum differrent observationem praecipii divini. Ergo qui elapso anno statim non confitetur, violat praecipuum, & continuo tenetur confiteri; penitiae ac qui non solvit censuram annuam, solvere continue tenetur, transacto anno.

Item ex vi hujus praecipii tenetur fideles anticipare confessionem in quavis parte anni, si previderit fore ut, omitta illa occasione, nequeant poenitentia toto illo anno confiteri, ut gr. ex longa navigatione, vel peregrinatione per terras infidelium. Quia hoc praecipuum non terminatur ad finem anni, sed obligat ad confitendum saltem semel in anno: quod obligatio currit toto anno, ideoque in illo completum. At si homo positus in illa occasione non confitetur statim, non implet praecipuum in anno, seu obligationem annuam.

4. Quamvis hoc praecipuum certum anni tempus confitendi non statuatur, tamen consuetudo invaluit confitendi intra Quadragesimam, vel quendam paschalem, approbata a Concil. Trid. Quare iuxta multos annus pro servando hoc praecipuum computatur ab una quidena Paschali ad aliam; & ita fert fidelium praxis, & respici solum eo tempore pastores confessionem a fidelibus exigere solent.

5. Poena interdicti a Conc. Later. statuta in omite tenente annuam confessionem, vel paschalem communionem, est solum sententia ferenda, ut verba indicant. Quare ad eam imponendam requiritur auctoritas Ordinarii, cum Parochi careant jurisdictione in foro externo.

Sed an tenetur hoc praecipio, qui solius culpe venialis sibi confititur?

Resp.

Resp. Multi negant, quia 1. Conc. Later. & Trid. praecipunt confessionem omnium peccatorum: ergo non loquuntur de venialibus. 2. Ex Conc. Trid. sess. 15. c. 5. Ecclesia solum statuit ut divinum praecipuum confessionis saltem semel in anno ab omnibus observaretur; ut praecipuum divinum non obligat ad confitendum venialia, ex eod. cap.

Affirmant Richard. Alensis, & S. Bonav. Sylvest. Faetan. & alij recentiores: quia aliqui minime interdicti per canonem intentate inuites forent, nam fideles confitentur se sibi non esse confitios mortaliu: unde ut praecipuum divinum ab omnibus religio servaretur, Ecclesia praecipit, ut omnes & singuli, licet sibi solum venialium confitii, semel in anno confitenterur.

S. Thomas hanc opinionem ita amplectitur, ut oppositam non rejicit: nam, in 4. dist. 17. qu. 3. art. 1. qu. 3. ad 3. Sic ait: Dicendum, quod ex vi Sacramenti non tenetur aliquis venialia confiteri, sed ex institutione Ecclesiae, quando non habet alia, quae confitentur. Vel potest dici secundum quosdam, quod ex decretali praedicta non obligantur nisi illi, qui habent peccata mortalia: quod patet ex hoc quod dicit, quia debet omnia peccata confiteri, quod de venialibus intelligi non potest... ex hoc etiam ille, qui non habet mortalia, non tenetur ad confessionem venialium: sed sufficit ad confessionem Ecclesiam impleturum, ut se Sacerdoti representet, et se ostendat absque conscientia mortalis esse, & hoc ei pro confessione reputatur. (1)

ARTICULUS III.

De satisfactione.

Quaest. I. AN, & qualem satisfactionem impone re tenetur Confessarius?

Nota 1. Satisfactio hic sumitur pro voluntaria sub ipsius punitione, ad compensandam injuriam Deo pro peccato illatam. Duplex est, nempe Sacramentalis, de qua hic agitur; & non Sacramentalis, quae fit non solum piis ac laboriosis operibus sponte susceptis, sed etiam malis ac turmibus hujus vitae a Deo infidelis, & patienter toleratis, ut docet Conc. Trid. sess. 14. c. 9.

Nota 2. Satisfactio Sacramentalis est poenitentia, seu actio una, vel multiplex, bona & poenalis, a Sacerdote iudice legitime impolita, ad puniendam ac reparandam injuriam Deo illatam, vel etiam ad praevocandam futuram. Cum autem homini carnali & ad malum propenso opus quodlibet bonum sit poenale, utpote ejus naturae corruptae contrarium; ideo omnis adus virtutis etiam mere internus, in satisfactionem imponi potest. Satisfactio Sacramentalis alia est vindicativa, quae datur praesens ad praeterita peccata vindicanda, & alia medicinalis, quae datur praecipue ad praevocanda futura in posterum. Saepem autem eadem alio utramque praestare potest.

Porro cui satisfactio a confessario impolita fit pars integralis Sacramenti, & in ea operetur ut clavium,

amplius valet ad expiandum peccatum, quam si proprio arbitrio homo faceret idem opus. S. Thom. Quodlib. 3. qu. 14. ob uberiorum meritum Christi applicationem. Item plus, aut minus poenae temporalis ex opere operato remittit, prout temporis, vel levior est, & majore, vel minore devotione peccatur.

Resp. 1. Confessarius tenetur satisfactio imponere poenitentem valenti illam exequi. Constat ex Conc. Trid. sess. 14. cap. 8. & ex Traditione ac perpetua praxi Ecclesiae. 2. Quia satisfactio est pars integralis Sacramenti, ex Conc. Trid. can. 4. At minister quantum potest tenetur procurare integritatem Sacramenti. 3. Ut iudex aequitate servare debeat; unde cum iudicet inter Deum & hominem, sicut debet abolere hominem recte dispositum, ita curare debet, ut homo satisfiat Deo; & ut medicus tenetur curare vulnere poenitentis. Quare gravis est obligatio satisfactionem aliquam imponendi pro mortali: immo etiam iuxta multos pro solis venialibus, aut mortalibus iam aliis confitit; quia gravis videtur irreverentia, Sacramentum voluntarie privare sua integritate, vel parte integrali.

Dixi valet etc. Nam absolutio sine impositione poenitentiae danda est moribundo, qui inter confitendum sensum usum & cognitionem privat, ut constat ex praxi Ecclesiae.

Resp. 2. Confessarius tenetur imponere satisfactioes convenientes & salutare, tum vindicativas, tum medicinales, proportionatas numero ac gravitati peccatorum, & poenitentis facultati ac dispositioni. Constat ex Patribus, & multis Conciliis, & praesertim ex Conc. Trid. sess. 14. c. 8. ibi: Debent Sacerdotes quantum spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & poenitentium facultate, salutaribus, & convenientibus satisfactioes injungere; ne si forte peccatis contineant, & indulgentiam cum poenitentibus agant, levissima quaedam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habent autem praesens, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, & infrimicatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam claves Sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed et ad ligandum consistunt, etiam antiqui Patres, et credunt et ascens. Ratio est, quia confessarius a Christo institutus est, tum ut iudex non solum solvens, sed etiam ligans vel vindicans, servata aequitate, ut ibi docet Conc. Trid. ac proinde debet servare aequitatem in poenis praescribendis: tum ut medicus, qui poenitentis morbos ac vulnera curet, & morborum causas tollat, ut constat ex Patribus, Conciliis variis, ac praesertim ex Concil. gener. Later. IV. cap. Omnis, ubi ait: Sacerdos si discretus et cautus, ut more periti medici inspicienda vitium, et oleum vulneribus laeticiat, diligenter inquirens peccatoris circumstantias, et peccati, quibus prudenter intelligat, quale illi debeat arboribus constituat, et cuiusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum

(1) Etiam non commissa gravi causa praecipuum annuam confessionis obligat, ut quis se peccatorem saltem semel quotannis recognoscat. Infl. Eccl. 18. 5. 4. Antoine T. leol. Moral. Tom. III. P. I.